

Tutu ña kua'an nda'a najudío na kándixa Jesucristo

To'on yó'o ká'an xa'a Ndios, taxi ra to'on ra nda'a Sa'ya ra xa'a ña ndato'on ra ña xí'in mji yó

¹ Kujya xina'á ní Ndios taxi ra to'on ra nda'a naprofeta ña ndato'on na ña kóni ra xí'in naxii síkuá yó. Ta kua'a ní yichi ta kua'a ní noo, xixini ñó'ó Ndios naprofeta ña ndato'on ra to'on ra xí'in naxii síkuá yó. ² Ta saá njya'a kua'a ní kujya, ta kixaa kivi vitin ña kúu ña vaxi kuyatin kivi sondí'í ñoyívi yó'o, ta Ndios tiví ra Sa'ya ra xa'a ña kúu ra mji To'on Ndios ña ndato'on xí'in yó. Ta xí'in Sa'ya ra kisa va'a ra ndi'i ña kuv'a ña yóo ñoyívi yó'o xí'in ndi'i ña kuv'a ña yóo ñoyívi ñino. Ta Ndios chindú'u ra ndí Sa'ya ra naki'in ra ndi'i ña kúu kuenda Ndios. ³ Ta ña yé'e livi ká'no Sa'ya Ndios kúu mji ña yé'e livi ká'no Ndios, chi Sa'ya Ndios yó'o ñii kúu ra xí'in Ndios, ta kúu ra mji Ndios. Ta Sa'ya ra xí'in ndee to'on ra taxi ra ndee ña on ta'an ndi'i xa'a ndi'i ña kuv'a ña yóo ñoyívi. Tá saxino ra chiño ña taxi Ndios nda'a ra ña kúu ña nakata ra kuachi mji yó, nivi na kándixa ña'á, ta saá nitonda ra xikoo ra noo táyi tón to'ó ká'no tón ñindichi sijn kua'á Ndios ñoyívi ñino noo yóo Ndios xá'nda chiño ra.

To'on yó'o ká'an ndí Sa'ya Ndios kúu ta ta ká'no ka noo naángel

⁴ Ta saá Sa'ya Ndios nduu ra taa ta ká'no ka noo naángel, saá chi Ndios sakunaní ña'á ra Sa'ya ra ña kúu ñii kivi ña va'a ní ka ta ndáya'ví ní ka noo kivi naángel. ⁵ Chi Ndios on vása ní-ka'an ra xí'in nda ñii naángel, ndatán nika'an ra xí'in Sa'ya ra, kachí ra saá:

Yó'ó kúu Sa'ya i,
 ta chitóni i ndí kivi vitin xí'in ndi'i kivi ña vaxi
 kúu i Yivá ún,
 kachí ra xí'in Sa'ya ra. Ta on vása ní-ka'an Ndios
 xí'in nda ñii naángel, kachí ra saá:
 Yi'i kúu i Yivá ún,
 ta yó'ó kúu ún Sa'ya mii i.

⁶ Ta Ndios, kivi t'ví ra Sa'ya ra ta kúu tanóo xí'in ra, kixaa ra ñoyívi yó'o, ta nika'an ra xí'in naángel na kisa chiño noo ra, kachí ra saá:

Ndi'i ndó'o naángel, jná kasa ká'no ndó Sa'ya i!

⁷ Ta xa'a naángel yó'o, kachí Ndios saá:

Ké'é i ña nduu naángel ndatán yoo tachí ña xíka,
 ta naángel na kúu na xíka chiño noo i, ké'é i ña
 nduu nayó'o ndatán yoo ño'o ña xíxi.

⁸ Ta xí'in Sa'ya ra, kachí Ndios saá:

Yó'ó kúu ún Ndios, ta ka'nda chiño ún noo ñoyívi
 ndi'i saá kivi ña vaxi,
 ta xí'in ñandaa ka'nda chiño ún noo ndi'i nivi.

⁹ Yó'ó kí'vi ini ún xíni ún ñandaa, ta ña on vá'a,
 saa ini ún xíni ún ña;

ta xa'a ñayó'o, yi'i ta kúu Ndios mii ún, sákuiso
 chiño i yó'ó ña kuu ún taRey,

ta chútú ka ñasii ini ún noo ndi'i ka na nákutá'an
 xí'in ún,

saá kachí Ndios. ¹⁰ Ta tuku nika'an ra xí'in Sa'ya
 ra:

Ta yó'ó, m̄ji taKá'no, tá si'na ɔn ta'án koo nda
 ñii ña kuva'a ñoyívi, ta yó'ó kisa va'a ún
 ñoyívi ɔo ño'o,
 ta kisa va'a ún ñoyívi ñino, ndi'i ña kuva'a kúu
 ña ke'é ún.

¹¹ Ta vaxi ñii kivi tá ndi'i ña kuva'a yó'o ndi'i xa'a
 ñayó'o,

ta yó'ó, kutaku ún ndi'i saá kivi ña vaxi.

Ndatán ndi'i xa'a tikoto yata, saá ndi'i xa'a ndi'i
 ña yoo kuva'a ñoyívi.

¹² Ndatán násama ñivi tikoto na ña yata ña xa
 ndi'i xa'a ta nákundixin na tikoto xaá, saá
 kindaa ún ñoyívi yata yó'o, ta chinoo ún
 ñoyívi xaá.

Ta yó'ó, nda ñii kivi ɔn vása násama ún,

ta ndi'i saá kivi ña vaxi kutaku ún,

kachí Ndios xí'in Sa'ya ra. ¹³ Ndios ɔn vása
 ní-ka'an ra xí'in nda ñii naángel, ndatán ñika'an
 ra xí'in Sa'ya ra, kachí ra saá:

Koo ún táyi ká'no yó'o, tón ñíndichi sijn kua'á i,
 tãda tãda kivi sakoyo i tixin xa'a ún ndi'i na
 káni tá'an xí'in ún,

kachí Ndios xí'in Sa'ya ra. ¹⁴ Chi ndixa ndi'i
 naángel ndasaá kuiti kúu na nímã na xíka chiño
 ɔo Ndios, ta Ndios tí'ví ra na ña kixi na chindeé
 na ñivi na kúu na sakaku Ndios.

2

*Tɔ'on yó'o ká'an xa'a ña xini ñó'ó chikaã sɔ'o
 yó tɔ'on Ndios ña ndátɔ'on ndasaá sakaku ra m̄ji
 yó*

¹ Ta saá xini ñó'ó xí'in ña ndino'o ini yó chikaã
 sɔ'o ní ka yó tɔ'on ña ndaa ña xa xini sɔ'o yó,

koṭo yiyo sandakoo yó yichi noṗ xá'nda chiño Ndios. ² Chi ña xina'á ní naángel naṭaxi na ndayí Ndios nda'a taxijí síkuá yó taMoisés. Ta ndayí yó'o kúu ñandaa ndino'o Ndios, ta nivi xini ñó'ó chikaa so'o na ndayí yó'o. Ta saá ndi'i nivi na nija'a ndoso noṗ ndayí yó'o, ta Ndios saxo'vi ra nayó'o, chi saá xini ñó'ó kundivi ndayí yó'o. ³ Tá nivi yó'o nindo'o na saá kujya xina'á, ta saá vitin tá mji yó sandakoo yó kándixa yó ndí Ndios sakaku ra yó, ta saá nda lo'o on kuchiño kaku yó noṗ ña xo'vi yó. Saá chi ña sákaku ra mji yó kúu ña ká'no ní ndáya'ví. Ta mji Taa taKá'no noṗ yó kúu tanó ndato'on to'on va'a yó'o xí'in nivi. Ta nivi na xini so'o to'on va'a ña nika'an ra, nayó'o ndakuin na xa'a to'on yó'o ta kisa ndaa na ña noṗ mji yó. ⁴ Ta saá tuku Ndios kisa ndaa ra ndí ñandaa kúu to'on ña ndato'on mji Taa taKá'no noṗ yó, xí'in ña saná'a ra noṗ nivi kua'a ní ñava'a ná'no ña kúu seña án milagro. Ta saá tuku kisa ndaa ra ndí ñandaa kúu to'on yó'o xí'in ña ké'é Níma Ndios, sání'i ña ndi'i noṗ ndee va'a nda'a mji yó, nivi na kándixa Jesucristo, ta sání'i ña ndee va'a yó'o nda'a ñii ñii mji yó ndatan káchí ini mji Ndios.

To'on yó'o ká'an xa'a Jesucristo, taa ta sakaku mji yó

⁵ Ndios on vása ní-chitóni ra ña naángel ka'nda chiño na noṗ ñoyívi ña vaxi. Ká'an ndi xa'a ñoyívi xa'a noṗ kutaku mji yó kivi ña vaxi.

⁶ Ta ñii xiiña noṗ to'on Ndios ña nita na xina'á, ñii taa káchí ra saá xí'in Ndios:
¿Ndachun xáni sinjún ndí nivi ñoyívi yó'o ndáya'ví ní na noṗ ún?,

saá chi xa'a n̄ivi yó'o ñó'o ní ini ún, ta ndáa ní ún
n̄ivi yó'o.

⁷ Xa taxi ún ña n̄ivi na k̄isa va'a ún kúu na na lo'o
ní ka n̄ino ño naángel,
ta saá xa taxi ún ña naki'in na ñato'ó xí'in ñava'a
ná'no ña livi,
ta sakuiso chiño ún na ño ndi'i ña yóo ña k̄isa
va'a ún.

⁸ Taxi ún ña xá'nda chiño na ño ndi'i ña k̄isa
va'a ún yó'o,

saá kachí ñii ta xí'in Ndios. To'on yó'o kóni
kachí ña saá: Ndios taxi ra ña xá'nda chiño n̄ivi
ño ndi'i ña kuva'a. Ta nda ñii ña k̄isa va'a Ndios
ña yóo, on vása xá'nda chiño ña ño n̄ivi. Ta saá
ni, on ta'án koni yó ndí ndi'i ña kuva'a k̄isa ndivi
ña ña xá'nda chiño n̄ivi ño ña. ⁹ Vará ndixa on
ta'án koni yó ñayó'o, ta xa xini yó ña n̄indo'o
Jesucristo, chi Ndios ke'é ra xí'in tayó'o ña x̄ikuu
ra ta n̄ino ka ño naángel k̄ivi x̄itaku ra ño ño'o
ñoyívi yó'o. Ta vitin Ndios xa taxi ra ndi'i ñato'ó
xí'in ndi'i ñava'a ná'no ña livi nda'a Jesucristo,
xa'a ña n̄ixov̄i ní ra ta n̄ixi'i ra xa'a ña kuchiño
sakaaku ra ndi'i n̄ivi ñoyívi yó'o. Ndios ke'é ra saá
chi kí'vi ní ini ra xini ra n̄ivi.

¹⁰ Ndi'i ña k̄isa va'a Ndios yóo ña xa'a ña kasa
ká'no ña ra, ta t̄ixin nde Ndios yóo ndi'i ña.
Ta saá Ndios kóni ra ndí ndi'i sa'ya ra ko'on na
kutaku na xí'in ra ñoyívi n̄ino ño yóo ñalivi
ká'no. Ta ña kuchiño ke'é na saá, Ndios taxi
ra ña n̄ixov̄i ní Jesucristo, ta saá n̄itonda ra
ndu ra ta ta n̄ixino ndino'o. Ta vitin kúu ra
ta ta sakaaku ndino'o n̄ivi ño kuachi na. ¹¹ Ta
Jesucristo kúu ta ta sánduu ndii n̄ivi na kándixa
ña'á ta on koó ka kuachi ndiso na ño Ndios. Ta

ndi'i n̄ivi na ndundii, kúu nas̄a'ya Ndios. Ta saá Jesucristo ɔn vása kúka'an n̄oɔ ra ña sakunaní ra nayó'o nañani ra án náki'va ra, chi ñii laá Ndios kúu Yivá ndi'i nayó'o xí'in ra. ¹² Chi ñii xiiña n̄oɔ to'on ña n̄itaa na x̄ina'á, n̄ika'an ra xí'in Yivá ra Ndios, k̄achí ra saá:

Ka'an ndoso i n̄oɔ ndi'i nañani i ta n̄oɔ ndi'i náki'va i, xa'a ndi'i ñava'a ña ke'é un, ta kata i yaa ȳii ña kasa ká'no i yó'ó n̄oɔ ndi'i n̄ivi na nákutá'an xa'a ña kisa to'ó na yó'ó, k̄achí ra. ¹³ Ta ink̄a xiiña n̄oɔ to'on ña n̄itaa na x̄ina'á, k̄achí ra saá xa'a Yivá ra:

Ȳi'ndino'o ndáa ini i Yivá i Ndios.

Ta tuku k̄achí ra saá:

Yó'o yóo i xí'in ndi'i nañani i ta xí'in ndi'i náki'va i, na tax̄i Ndios nda'a i, k̄achí ra.

¹⁴ M̄ji yó na kúu n̄ivi, kómí yó ȳikí koñu yó xí'in n̄ii yó. Ta k̄ivi k̄ixi Jesucristo ñoyívi yó'o ndu ra ñii n̄ivi, ta ñii k̄i'va saá x̄ikomí ra ȳikí koñu ra xí'in n̄ii ra. Ta ña ndu ra x̄ikuu ra n̄ivi ta n̄ixi' i ra, xí'in ñayó'o k̄undeé ra n̄oɔ ñandiva'a ká'no ña x̄ikomí ndee sandi'i xa'a n̄ivi. ¹⁵ Ta xí'in ña n̄ixi' i ra, Jesucristo sak̄aku ra n̄ivi ña ko'on ndík̄a na. Saá chi ndi'i n̄ivi x̄ikuu na esclavo ñaním̄a ndiva'a ká'no Satanás, chi ndi'i saá k̄ivi x̄itaku na xí'in ña yí'ví na n̄oɔ ña k̄ivi na. ¹⁶ Chi ndixa x̄ini yó, ɔn s̄ivi xa'a ña chindeé ra naángel kúu ña k̄ixi Jesucristo ñoyívi yó'o, ta xa'a ña chindeé ra n̄ivi na kúu sa'ya ñani síkuá ta Abraham, ndixa kúu ña k̄ixi ra. ¹⁷ Saá chi xa'a ña kuchiño chindeé ra n̄ivi, Jesucristo x̄ini ñó'ó x̄ikuu ra ñii n̄ivi ndatán yóo m̄ji yó, n̄ivi na kúu nañani ra xí'in náki'va ra. X̄ikuu ra n̄ivi xa'a ña

kuchiño kúu ra tasutu ká'no noo nivi. Ta kúu ra ñii sutu ta kisa ndivi ñandaa noo Ndios, ta kúu ra ñii sutu ta kúndá'ví ní ini xini nivi, ta nisoko xí'in mji ra xa'a ña sandoo ra kuachi nivi noo Ndios. ¹⁸ Ta yo'vi ní nixo'vi ra kivi xito ndoso ñandiva'a ká'no ra ña kóni ña nakava ra ke'é ra ña on vá'a. Ta xa'a ña kúndeé ra noo ña on vá'a, ta nda lo'o on vása ní-ki'vi ra kuachi, Jesucristo kúchiño ra chindeé ra nivi kivi xito ndoso ñandiva'a ká'no na, ña on nakava na ke'é na ña on vá'a.

3

To'on yó'o ká'an xa'a Jesucristo kúu ra ta ta ká'no ka noo ta Moisés

¹ Ta saá nañani yó xí'in náki'va yó, ndó'ó nivi na nakaxin Ndios ña nduu ndó nivi na ndii noo ra, vivíi kani siní ndó xa'a Jesucristo. Saá chi Jesucristo kúu ra tapóstol ta tiví Ndios ñoyívi yó'o, ta kúu ra tasutu ká'no ta nakaxin Ndios ña kasa chiño ra noo Ndios xa'a nivi. Ñayó'o kúu to'on ña ndaa ña ndákuiin yó xa'a Jesucristo. ² Jesucristo ndino'o kisa ndivi ra ndi'i ña sakuiso chiño Ndios ra, ndatán kisa ndivi ta Moisés ndi'i chiño ña sakuiso Ndios ra kuiva xina'á, ña kisa chiño ra noo nave'e Ndios. ³ Ndios taxi ra nda'a Jesucristo ku'a ka ñato'ó noo ñato'ó naki'in ta Moisés, saá chi ñii ta ta kisa va'a ñii ve'e, tayó'o ndaya'ví ka ra noo ve'e ña kisa va'a ra. ⁴ On koo nda ñii ve'e ní-kuva'a mji, saá chi yoo ta ta kisa va'a ña'á, ta Ndios kúu ta ta ndixa kisa va'a ndi'i ña yoo ñoyívi. ⁵ Ta Moisés xikuu ñii ta ta ndino'o kisa chiño noo nave'e Ndios, ta ta Moisés nika'an ndoso ra noo nivi to'on xa'a

ña ndato'on Ndios noḡ nivi kivi ña vaxi. ⁶ Ta Jesucristo kúu Sa'ya Ndios, ta ndino'o kisa ndivi ra ndi'i ña sakuiso chiño Ndios ra, ta kúu ra taḡ ta ndiso chiño xí'in mji nave'e Ndios vitin. Ta nave'e Ndios yó'o kúu mji yó nivi na kándixa Jesucristo, tá ndixa ndíkḡn yó kuá'an yó yichí ra, ta ndino'o ndáa ini yó ra ndi'i saá kivi ña táku yó ñoyívi yó'o, ta xí'in ñasijj ini yó ndáti yó ñava'a taxi Ndios nda'a yó.

*Tḡ'on yó'o ká'an xa'a Ndios ndí kóni ra
ña kivi nivi noḡ nakindée na xí'in ra*

⁷ Ta saá xinj ñó'ó koto va'a xí'in mji yó, ña ḡn sandakoo yó yichí Ndios, chi ñii xiiña noḡ to'on Ndios ña nḡtaa na xina'á, kačí Nímḡ Ndios saá: Tá kivi vitin xinj so'o ndó to'on ña ká'an Ndios xí'in ndó,

⁸ ḡn kuu ndó nivi na toon ní ini, na ḡn xjin konj so'o,

ndaḡán nixiyo naxijj síkuá ndó kivi kisa toon ini na ta ni-xiin na chikaḡ so'o na to'on ña nika'an Ndios xí'in na.

Ta xí'in ña ke'é na saá kivi nixika na yukḡ yichí, kúu ña xito ndoso na Ndios ña kóni na kundḡḡ ini na ndḡ mji xaḡ Ndios xí'in ña kundee' ini ra xí'in na.

⁹ Vará naxijj síkuá ndó xini na ndi'i ñava'a ná'no ña ke'é Ndios xí'in na xa'a ña chindee' ra na ndi'i saá ña ḡvi sikḡ kujya nixika na yukḡ yichí,

ta saá ni, xito ndoso na Ndios xa'a ña kóni na kundḡḡ ini na yukíḡ ke'é ra xí'in na.

¹⁰ Saá xa'a ñayó'o, nḡtonḡḡ ña nisaḡ ini Ndios xini ra na,

ta nika'an ra to'on yó'o, kachí ra saá: "Ndi'i saá
kivi sándakoo na yi'i ta xíka mji na,
ta on xiin na kundikon na yichi i ña saná'a i na."

¹¹ Ta saá nisaa ní ini i xini i na, ta ndixa chikaa
ini i xa'a na:

"Nda ñii kivi, on ki'vi na noo taxi i ña nakindée
na xí'in i", kachí Ndios,
saá kachí to'on Ndios ña nitaa na xiná'a.

¹² Ta ndó'ó, nañani yó xí'in náki'va yó, koto
va'a ndó ndí nda ñii ndó on kuu ndó nivi na on
xiin kandixa Ndios ta tatakú, ta kasa toon ini
ndó ta kuxiká ndó noo ra. ¹³ Nda víka, ñii ñii
kivi ndato'on ndó to'on ña chikaa ndó ndee ini
tá'an ndó, saá ke'é ndó vitin ta ndi'i saá kivi ña
taku ndó. Saá ke'é ndó xa'a ña on nakava ndó
ki'vi ndó kuachi, ta nduu ndó nivi na toon ní ini,
na on xiin ke'é ña kóni Ndios. ¹⁴ Ndixa ñii yóo
yó xí'in Jesucristo, chi ndixa ndaa ini yó ra nda
kivi kixá'a yó kándixa yó ra. Tá on sandakoo yó
ña kándixa yó ra saá, ta ña ké'é yó saá kisa ndaa
ña ndí ndixa ñii nduu yó xí'in Jesucristo.

¹⁵ Ta saá xini ñó'ó chikaa so'o yó to'on Ndios
ña nitaa na xiná'a, ña kachí saá:

Tá kivi vitin xini so'o ndó to'on ña ká'an Ndios
xí'in ndó,
on kuu ndó nivi na toon ní ini, na on xiin koni
so'o,

nda'tán nixiyo naxii síkuá ndó kivi kisa toon ini
na ta ni-xiin na chikaa so'o na to'on ña
nika'an Ndios xí'in na,

kachí to'on Ndios. ¹⁶ ¿Yu kuu nivi na xini so'o ña
nika'an Ndios xí'in na, ta saá ni, kisa toon ini na
noo ra ta ni-xiin na chikaa so'o na to'on ra? Xa
xini yó ndí nayó'o xikuu ndi'i mji naxii síkuá yó

na kee ñoo Egipto xí'in ta Moisés. ¹⁷ ¿Án on sivi mji nivi yó'o kúu na nisaa ní ini Ndios xini ra ndi'i saá ña ovi siko kuiya noo yoo yuku yichi? Saá chi nivi yó'o kúu na ke'é ña on vá'a, ta saá nixi'i na noo yuku yichi yó'o. ¹⁸ ¿Án on sivi mji nivi yó'o kúu na nika'an Ndios xa'a, káchí ra ndi nivi yó'o nda ñii kivi on kivi na noo nakindée na xí'in ra? Saá nindo'o na, chi ni-xiin na kasa ndivi na ña nika'an Ndios xí'in na. ¹⁹ Ta saá kúndaq ini yó ndi ni-kuchiño kivi na noo nakindée na xí'in Ndios, chi on vása ní-xindaa ini na ra.

4

¹ Tanda vitin ndaya'vi to'on ña nika'an Ndios xina'á ña kúu ña kindoo ra ndasaá kivi yó noo nakindée yó xí'in ra, ta saá xini ñó'ó koto va'a xí'in mji yó koto nda sava mji yó on kundeé yó kivi yó nakindée yó xí'in Ndios. ² Mji yó xa xini so'o yó to'on va'a ña ndato'on Ndios ndi taxi ra ña kivi yó noo nakindée yó xí'in ra. To'on yó'o ñii kúu ña xí'in ña xini so'o naxij síkuá yó kuiya xina'á. Ta nda manj xini so'o na to'on yó'o, chi on vása ní-xindaa ini na ña. ³ Ta mji yó vitin na kúu nivi na ndaa ini to'on Ndios, kuchiño kivi yó noo nakindée yó xí'in ra, ta xa'a nivi na toon ní ini, na on xiin konj so'o, káchí Ndios saá: Ta saá nisaa ní ini i xini i na, ta ndixa chikaq ini i xa'a na:

“Nda ñii kivi, on kivi na noo taxi i ña nakindée na xí'in i”,
káchí Ndios. Ta vitin xini yó ndi yoo noo nakindée yó, chi Ndios, kivi kisa va'a ra ñoyivi yó'o xí'in ñoyivi nino, nda kivi saá chindú'u ra

noo nakindée yó xí'in ra. ⁴ Chi noo to'on Ndios ña n̄ṭaa na x̄ina'á, káchí ña saá xa'a ña ndi'i kisa va'a Ndios ñoyívi:

Kivi ux̄a Ndios nakindée ra noo ndi'i chiño ra.

⁵ Ta tuku n̄ka'an Ndios, káchí ra saá:

“Nda ñii kivi, on k̄'vi na noo taxi i ña nakindée na xí'in i”, káchí Ndios.

⁶ Ta n̄vi na x̄ikuu nanoó x̄ini so'o to'on va'a xa'a Ndios kujya x̄ina'á, on vása ní-kuchiño na nakindée na xí'in ra, chi on vása ní-chikaá so'o na to'on ña n̄ka'an Ndios xí'in na. T̄anda vitin ndáya'ví to'on ña n̄ka'an Ndios x̄ina'á, ña kúu ña kindoo ra ndí ñii kivi ña vaxi k̄'vi n̄vi noo nakindée na xí'in ra. ⁷ Ta kivi vitin kúu kivi ña ch̄itóni Ndios. Saá chi Ndios taxi ra to'on ra nda'a t̄arey David, ña n̄ṭaa ra to'on ña sakán ndato'on i xa'a, ña káchí saá:

Tá kivi vitin x̄ini so'o ndó to'on ña ká'an Ndios xí'in ndó,

ta on kuu ndó n̄vi na toon ní ini, na on x̄in koni so'o,

káchí to'on Ndios ña n̄ṭaa taDavid x̄ina'á. ⁸ Chi tá kujya x̄ina'á taJosué ní taxi ra ña k̄'vi n̄vi naIsrael noo nakindée na, níkúu, ta saá Ndios on vása ní-x̄ini ñó'ó ka'an ka ra xa'a ink̄a kivi ña nakindée n̄vi, níkúu. ⁹ Ñakán xa'a n̄vi nave'e Ndios, ndixa t̄onḍaa kivi ña k̄'vi nayó'o noo nakindée na xí'in Ndios. ¹⁰ Ta kivi yó'o, n̄vi na k̄'vi nakindée xí'in Ndios, nakindée na noo ndi'i chiño na, ndatán nakindée Ndios noo chiño ña sax̄ino ra, kivi kisa va'a ra ñoyívi yó'o xí'in ñoyívi n̄no. ¹¹ Xí'in ña ndino'o ini yó ná chikaá ní yó ndee xa'a ña taxi Ndios ña k̄'vi yó noo nakindée yó xí'in ra. Koto va'a yó ndí nda ñii m̄i yó nda

lo'o ɔn kasa toon ini yó nɔɔ ra, ndatán ke'é nivi na xini sɔ'o tɔ'on ra kuiya xina'á ta ni-xiin na chikaá sɔ'o na tɔ'on ra.

¹² Chi tɔ'on ña nika'an Ndios kúu tɔ'on táku, ta kómí ña ndee ña kasa ndivi ña ña kóni Ndios. Ta tɔ'on yó'o ndee ka siin xá'nda ña nɔɔ ñii espada siin ní ña ɔvi yu'u. Ta kí'vi ña yikí koñu nivi, ta xáa ña nda maá ka ña kúu ini nivi xí'in nima na. Ta xító ña ndasaá yóo ini nivi, ta yukía xáni sinj na ke'é na, ta yu kúu ndi'i ña kútoo ini na ke'é na, án ña va'a, án ña ɔn vá'a kúu ña. ¹³ Nda ñii ña kisa va'a Ndios ñoyívi yó'o ɔn kivi koo se'é ña nɔɔ ra, chi va'a xító kaxín ra ndi'i ña kuvá'a. Ndi'i ña yóo ñoyívi tívi kaxín ña nɔɔ ra, ta ñii kivi kuita yó nɔɔ ra nataxi yó kuenda xa'a ndi'i ña ke'é yó ñoyívi yó'o.

*Tɔ'on yó'o ká'an xa'a Jesucristo
kúu ra tasutu ká'no ndino'o*

¹⁴ Jesucristo taá ta kúu Sa'ya Ndios, kúu mji tasutu ká'no nɔɔ yó, ta ndaa ra ñoyívi ñino ta nikivi ra mji nɔɔ yóo Ndios. Ñakán xini ñó'ó kútu kuita yó yichi ra. ¹⁵ Ta mji Jesucristo tasutu ká'no nɔɔ yó, kúnda'ví ini ra xini ra mji yó, chi kúu yó nivi na vitá ní ini nɔɔ ña ɔn vá'a. Ta Jesucristo kúndaá ini ra ndasaá ndó'o yó, chi ñii kiva ndatán kua'a ní ña ɔn vá'a ta ña yoví ní xító ndoso ña mji yó vitin ña nakava yó ke'é yó ña ɔn vá'a, saá xító ndoso ña mji Jesucristo kuiya xina'á. Ta saá ni, Jesucristo nda ñii kivi ɔn vása ní-nakava ra ke'é ra ña ɔn vá'a. ¹⁶ Ta saá tá yóo ní tondó'ó nɔɔ yó, án yóo ní ña xini ñó'ó nɔɔ yó, ta va'a ka'an yó xí'in Ndios, ta ɔn kuyivi yó

ndukú yó ñoṛ ra ña ke'é ra ñava'a xí'in yó ña kúu ña chindeé ra m̄i yó, chi ɬa ɬa kí'vi ní ini xini m̄i yó kúu ra.

5

¹ Ndios kúu m̄i ɬa ɬa nákaɬin ñii ñii ɬa ña kúu ra ɬaɬu ká'no, ta nákaɬin ña'á ra ña kasa chiño ra ñoṛ ra xa'a ñivi, ta ɬu ká'no yó'o xini ñó'ó nataxi ra ña sóko ñivi nda'a Ndios ña kasa ká'no ini Ndios xa'a kuachi na. ² Chi ɬaɬu ká'no, xí'in ña ká'no ini ra kúnda'ví ini ra xini ra ñivi na naa ini, ta ñivi na ké'é ña on vá'a, saá chi m̄i ra kúu ñii ɬa ɬa vitá ini ñoṛ ña on vá'a. ³ Ta xa'a ña kúu ra ñii ɬa ɬa vitá ini ñoṛ ña on vá'a, ndatán yóo ndi'i ñivi, ta saá xini ñó'ó taxi ra ña sóko ra nda'a Ndios xa'a kuachi m̄i ra, ta xa'a kuachi ñivi naño ra.

⁴ Nda ñii ɬa on kúchiño kasa to'ó xí'in m̄i ra ña nakuiso ra ña kuu ra ɬaɬu ká'no, saá chi ñii laá Ndios kúu ɬa ɬa kómí ndayí nakaxin yukú ɬa ɬa kuu ɬu ká'no, ndatán m̄i Ndios nakaxin ra ɬaAarón xikuu ra ñii ɬaɬu ñoṛ ñivi naIsrael kujya xina'á. ⁵ Ta ñii ki'va saá m̄i Jesucristo on vása ní-kisa to'ó xí'in m̄i ra ña nakuiso ra kuu ra ɬaɬu ká'no, ta m̄i Ndios kúu ɬa nakaxin ña'á xa'a ña kuiso ra chiño, ta kachi ra saá xí'in ra:
Yó'ó kúu Sa'ya i,

ta chitóni i ndí kivi vitin xí'in ndi'i kivi ña vaxi kúu i Yivá ún.

⁶ Ta inká xiiña ñoṛ to'on Ndios ña ñitaa na xina'á, kachi ña saá:

Yó'ó kúu ɬaɬu ndi'i saá kivi ña vaxi,
ta ndatán ñixiyo ɬaɬu Melquisedec, saá koo ún,

kachí Ndios. ⁷ Tá'an n̄ixika Jesucristo ñoyívi yó'o, ta xí'in ndi'i ndee ním̄a ra n̄ika'ān ra xí'in Ndios, ta kuā'a ní tánduta kee nduchū noo ra xí'in ña xáku ra, ta xí'in to'on ra xáku ndá'ví ra noo Ndios, ʔaa ʔa kúchiño sakaku ña'á xā'a ña on kivi ra. Ta Ndios x̄inj̄i so'o ra ña n̄ika'ān Jesucristo xí'in ra, chi Jesucristo k̄isa n̄ino xí'in m̄ji ra ta k̄isa ndivi ra ndi'i ña n̄ika'ān Ndios xí'in ra. ⁸ Vará Sa'ya Ndios kúu Jesucristo, ta saá ni, xí'in ña n̄ixov̄i ní ra ñoyívi yó'o sakuá'á ra ña k̄isa ndivi ra ndi'i ña kóni Ndios. ⁹ Ta xí'in ña k̄isa ndivi ra ndi'i ña ch̄itóni Ndios ke'é ra, n̄itondaa ra n̄ixino ra nduu ra ñii ʔaa ndino'o, ta m̄ji ra kúu ndee ña sákaku ndi'i n̄ivi na chíkaa so'o to'on ña ká'an ra, ta saá n̄ivi yó'o kutaku na xí'in Ndios ndi'i saá kivi ña vaxi. ¹⁰ Ta saá Ndios n̄ika'ān ra, kachí ra xí'in Jesucristo: “Yó'ó kúu ún ʔasutu ká'no, ndatán n̄ixiyo ʔasutu Melquisedec”, kachí Ndios.

To'on yó'o ká'an xā'a ña koto va'a xí'in m̄ji yó ña on sandakoo yó ña kándixa yó Jesucristo

¹¹ Yóo kuā'a ní to'on ña x̄inj̄i ñó'ó koni so'o ndó xā'a ñayó'o, ta yov̄i ní ña kuchiño vivii ndato'on ndi to'on yó'o xí'in ndó, chi ndó'ó on vasa chíkaa ka ndó ndee ña kundaā ini ndó to'on yó'o. ¹² Xa kuā'a ní kuiya kúu ña kándixa ndó Jesucristo, ñakán xa x̄inj̄i ñó'ó kuu ndó n̄ivi na va'a saná'a inkā n̄ivi xā'a Jesucristo. Ta nda víka, vitin m̄ji ndó x̄inj̄i ñó'ó ndó inkā n̄ivi ndikó tuku na saná'a na ndó'ó to'on ñanoó ña xa x̄inj̄i so'o ndó, ña kúu to'on Ndios ña on vasa yov̄i kundaā ini n̄ivi. Ta vitin ndó'ó xa ndikó ndó nduu ndó ndatán yóo naválí pá'á, na sákán chíchín, na on kivi

kuxu ña xíxi ñivi ná'no, saá yóo ndó vitin. ¹³ Chi xínì yó ndí ñivi na kútoo konì sò'o tò'on ña òn vása yo'vì, ta ndatán yóo naválí pá'á na sàkán chíchín, saá yóo nayó'o, chi òn tǎ'án tondaa kundaa ini na yu kúu ña va'a ta yu kúu ña òn vá'a. ¹⁴ Ta ñivi na xa va'a kúndaa ini tò'on Ndios, ta chíkaa na ndee ña va'a ka kundikòn na yichì ra, ñivi yó'o kúu na xa ñitondaa xínì yu kúu ña va'a ta yu kúu ña òn vá'a, ta saá xa ñitondaa na yóo na ndatán yóo ñivi ná'no na xínì kuxu ndí'i noo ñaxíxi.

6

¹ Ta saá ná kundikòn yó kua'no ka yó xí'in ña kándixa yó Jesucristo, ta sakuá'á ka yó ndasaá vivíi kutaku yó ta tondaa yó nduu yó ñivi na va'a ñixino xa'no noo Ndios. Òn ndikó ka tuku yó sakuá'á yó ña si'na xínì sò'o yó kivi kándixa yó tò'on va'a xa'a Jesucristo. Saá chi ña xa xínì yó ke'é yó kúu ñayó'o, xínì ñó'ó ña ndaa ini yó Ndios, ta xínì ñó'ó sandakoo yó ké'é yó ña òn vá'a, chi tá ndikòn yó ké'é ka yó ña òn vá'a, ndixa kivi yó noo Ndios. ² Xa xínì yó ndasaá chíchi yó chí kándixa yó Jesucristo, xa xínì yó ndasaá chinóo yó nda'a yó sìnì ñivi na kándixa Jesucristo ña taxi ra ñava'a nda'a nayó'o, xa xínì yó ndí ndixa Ndios sanatakù ra ñivi na ñixi'i, ta xa xínì yó ndí ndixa Ndios kasa nani ra kuachi ñivi kivi ña vaxi. Vitin xa xínì yó ndí'i ñayó'o, ta saá va'a kundikòn ka yó sakuá'á yó ña xínì ñó'ó ka ndasaá vivíi kua'no yó yichì Jesucristo. ³ Ta saá tá kóni Ndios, ta kundikòn yó sakuá'á yó ña tondaa yó nduu yó ñivi na ñixino xa'no noo ra.

4 Chi n̄ivi na xa n̄ik̄i'vi yich̄i Ndios, xa'á ña kándixa na Jesucristo, nayó'o x̄ika na ta yé'e ño'o ra ini na ña saná'a na yu kúu ña va'a, ta x̄i'in ñas̄ij ini na nákon̄i na ñava'a táxi Ndios nda'á na, ta ñii káchí x̄i'in ndi'i n̄ivi na kándixa Jesucristo, yóo Ním̄a Ndios táku ña ini na. 5 N̄ivi yó'o x̄in̄i va'a na ndí to'on ña k̄indoo Ndios x̄i'in na kúu ña va'a. Ta xa x̄ito na milagro ña sáná'a Ndios noo na ña k̄isa ndaa ndí xa k̄ixá'á xá'nda chiño Ndios noo n̄ivi. 6 Ta saá n̄i, n̄ivi yó'o, tá sakana nayó'o ndi'i ñava'a n̄aki'in na nda'á Ndios ta sandakoo na ña kándixa na ra, ta saá on k̄ivi k̄a tuku ndikó koo ini na ña va'a kutá'an na x̄i'in Ndios. Chi ña tuku ndikó koo ini na saá, ndatán yóo ña katakaa ndaa tuku na Sa'ya Ndios nda'á tón cruz, saá yóo ña, ta x̄i'in ñayó'o taxi na ña ink̄a n̄ivi kusiki na Jesucristo. 7 Chi n̄ivi na kándixa Jesucristo, Ndios ké'é ra ñava'a x̄i'in nayó'o, ta n̄ivi yó'o yóo na ndatán yóo ño'o noo koon sav̄i noo ña, ta va'a náki'in ña takuú sav̄i yó'o ta sákua'no ña ndi'i ña kuxu n̄ivi na k̄isa chiño noo ña. 8 Ta n̄ivi na sándakoo ña kándixa na Jesucristo, yóo na ndatán yóo ño'o ña sákua'no ndasaá kuiti nina tón ñiño x̄i'in ku'u, ta saá on vása ndáya'ví ño'o yó'o, ta Ndios xa yóo ti'va ra ña sataṽi chi'ña ra ña, ta saá tondaa k̄ivi sondí'í ta k̄ok̄o ndi'i ño'o yó'o.

9 Ta m̄ji ndó, nañani yó x̄i'in náki'va yó, n̄ivi na k̄i'vi ní ini i x̄ini i kúu ndó'ó. Vará yo'v̄i to'on ká'an ndi x̄i'in ndó, ta m̄ji ndi x̄ini káxín ndi ndí ndó'ó on vása sándakoo ndó kándixa ndó Jesucristo, ta ndixa ndik̄on ndó yich̄i ra noo ña sákaku ra ndó'ó. 10 Ta t̄anda kúu Ndios. Nda lo'o on vása nándoso ra xa'á chiño va'a ké'é ndó.

Ndios xínĭ ra ndí ndixa xa chĭndeé ndó nĭvi na ndíkõn ña'á, ta vitin chĭndeé ka ndó na. Saá sáná'a ndó ña kí'vi ní ini ndó xíni ndó Ndios. ¹¹ Kóni ndĭ ña kundikõn ndó ña ndixa chindeé ndó nañani yó xí'in náki'va yó ndi'i kĭvi ña táku ndó, ta saá naki'in ndó ndi'i ñava'a ña kúu ña ndáti ndó, ña chĭtónĭ Ndios taxi ra nda'a ndó. ¹² On xĭin ndĭ ña kuu ndó nĭvi na xúxán, ta kóni ndĭ ña kundikõn ndó ke'é ndó ndatán ké'é nĭvi na va'a kándixa Ndios. Chi nĭvi yó'o on vása sándakoo na ndáa ini na ta ndáti na ña naki'in na ñava'a, ta ndixa naki'in na ñava'a ña kĭndõo Ndios xí'in na.

¹³ Chi Ndios, kĭvi kĭndõo ra xí'in taxĭj síkuá yó ta Abraham kĭyá xĭna'á, ta to'on ña nĭka'an ra, chĭná'a ra xa'a mĭi ra, chi on koó nda ñii ña yóo ñoyívi kúu ña ká'no ka kuchiño ndakuijn xa'a ña chiná'a ra. ¹⁴ Ta nĭka'an ra xí'in ta Abraham, kačí ra saá: “Ndixa ke'éĭ ñava'a xí'in ún, ta ke'éĭ ña koo kuá'a ní sa'ya ñani síkuá ún”, kačí Ndios xí'in ra. ¹⁵ Ta saá ta Abraham, nda lo'o on vása ní-sandakoo ra ña xĭndaa ini ra ta xĭndati ra ña kundivi to'on ña kĭndõo Ndios xí'in ra, ta saá kĭxaá kĭvi ta naki'in ra ña kĭndõo Ndios xí'in ra. ¹⁶ Ta nĭvi, kĭvi kóni na chiná'a na xa'a to'on ña xínĭ ñó'ó kasa ndaa na, nĭvi yó'o chĭná'a na xa'a ñii nĭvi ká'no ka noo na, ña ndakuijn na xa'a ña chĭná'a na. Ta kĭvi chĭná'a nĭvi saá, on koó ka inká nĭvi na ka'an nasama na to'on ña xa chĭná'a nĭvi yó'o. ¹⁷ Ta Ndios ndixa kóni ra ña kundaa ini nañoo ra ña naki'in na ñava'a ña kĭndõo ra xí'in na taxi ra nda'a na, ta saá ndixa ña chĭná'a xa'a mĭi ra kúu ña kĭsa ndaa ndí kasa ndivi ra ña kĭndõo ra xí'in na, ta nda lo'o on nasama ra ña. ¹⁸ Chi Ndios ndi'i saá yichĭ ká'an ra ñandaa,

ta nda ñii to'on ra on vása násama ra, ta saá yoo ovi ñayó'o ña on kivi nasama. Ñii ñayó'o kúu to'on ra ña kindoo ra xí'in nivi kasa ndivi ra, ta inká ña kúu ña chiná'a ra xa'a mii ra kasa ndivi ra. Ta saá ñayó'o ndixa ndeé ní ka chíkaa ña ndeé ini yó, chi ndi'i saá yichi ña kúyatin ka yó noo Ndios xa'a ña kundaa ra mii yó, ta ndaa ini yó taxi ra nda'a yó ña kindoo ra. ¹⁹ Ña ndaa ini yó Ndios saá, kúu ña chindeé yó kútu ku'a'an yó yichi ra, ta on vása sandakoo yó ndikon yó ra.* Chi ndati yó ta ndaa ini yó Jesucristo, ta ta niki'vi ñii xiiña ñayii ndino'o ini ve'e ño'o ñoyivi ñino. ²⁰ Jesucristo ke'é ra saá ña kúu ra ta taño niki'vi Cuarto ñaYii Ndino'o xa'a ña nakoná ra yichi ña kuchiño kundikon yó ki'vi yó kutaku yó xí'in Ndios. Jesucristo nduu ra mii tasutu ká'no, ta nda ñii kivi on sandakoo ra kuu ra tasutu ká'no, ndatan nixiyo tasutu Melquisedec.

7

To'on yó'o ká'an ña xa'a tasutu Melquisedec

¹ TaMelquisedec xikuu tarey noo naño Salem, ta xikuu ra tasutu ta kisa chiño noo Ndios, ta ta kúu taKá'no noo ndi'i ña yóo. Ta kivi taAbraham xí'in natá'an ra kani tá'an na xí'in narey, ta taAbraham xí'in natá'an ra kündeé na noo nayó'o, ta saá ndikó na kuano'o na ñoo na. Ta taMelquisedec kee ra nakutá'an ra xí'in taAbraham yichi noo vaxi ra, ta ndukú

* **6:19** Ta ña ndaa ini yó Ndios, ta yoo ña ndatan yoo ñii ka ká'no ña veé ña nó'ni ñii barco tón kánóo noo takuí muni ña on ko'on nó xí'in tachi nda ñii xiiña.

t̄aMelquisedec n̄o Ndios ña ke'é ra ñava'a xí'in t̄aAbraham. ² Ta t̄aAbraham, ndi'i ña ku'a ní ñakuíká ñaki'in ra n̄o k̄ani tá'an ra tá k̄undeé ra n̄o narey, ta saá ndi'i ña ñaki'in ra t̄a'ví ra ña ux̄u ko'ndo, ta ñii ko'ndo yó'o t̄axi ra nda'a t̄as̄ut̄u Melquisedec. Ta k̄ivi Melquisedec yó'o kóni kachí ña “Rey t̄a k̄isa nani xí'in ñandāa”, ta k̄ivi ñoo Salem n̄o xá'nda chiño ra kóni kachí ña “n̄o va'a t̄aku ñivi xí'in tá'an na”, ta saá x̄ikuu ra “t̄aRey t̄a t̄axi ña va'a t̄aku ñivi xí'in tá'an na.” ³ Ta n̄o t̄o'on Ndios on vása ní-taa na xa'a t̄aMelquisedec yu kúu yivá ra, ni yu kúu si'í ra, ta ni yu kúu nax̄i síkuá ra, ni on vása ní-taa na ama ñikaku ra, ni ama ñixi'í ra. Ta saá yóo t̄aMelquisedec yó'o ndatán yóo Sa'ya Ndios, chi on ndi'i xa'a ña kúu ra t̄as̄ut̄u.

⁴ Vitin va'a ná kundāa ini ndó ndachun taká'no ní kúu t̄aMelquisedec yó'o. M̄ii x̄i síkuá yó t̄aAbraham t̄axi ra nda'a ra ñii ko'ndo n̄o ux̄u ko'ndo ña x̄ikuu ñakuíká ña ñaki'in ra nda'a narey k̄ivi k̄undeé ra n̄o na. ⁵ Ta saá ñiya'a ku'a ní k̄iya ta Ndios t̄axi ra ndayí ra nda'a sa'ya ñani síkuá t̄aAbraham. Ta ndayí yó'o kúu ña ñitaa t̄aMoisés, ta káchí ña ndí nas̄a'ya ñani síkuá t̄aLeví na kúu s̄ut̄u, nayó'o kómí na ndayí ñaki'in na ñii ko'ndo n̄o ux̄u ko'ndo ñakuíká ña kómí ndi'i ñivi naIsrael, chí nas̄ut̄u yó'o kisa chiño na n̄o Ndios xa'a natá'an na naño Israel. Ta ñii káchí ndi'i nas̄ut̄u xí'in ndi'i natá'an na yó'o kúu nas̄a'ya ñani síkuá t̄aAbraham. ⁶ Vará t̄aMelquisedec on s̄iví sa'ya ñani síkuá t̄aLeví x̄ikuu ra, ta saá ni, t̄aAbraham t̄axi ra nda'a t̄aMelquisedec ñii ko'ndo n̄o ux̄u ko'ndo ña x̄ikuu ñakuíká ra, ta ñika'an t̄aMelquisedec xí'in

Ndios ndúkú ra nõõ ra ña ke'é ra ñava'a xí'in taAbraham, vará taAbraham xa ñaki'in ra to'on ña kindoo Ndios xí'in ra. ⁷ Ta kúndaã ini yó ndí taa ta ká'an ndúkú nõõ Ndios ña ke'é ra ñava'a xí'in inkã taa, ta taa ta ká'an yó'o kúu taa ta ká'no ka nõõ taa ta náki'in ñava'a nda'a Ndios. ⁸ Ta nasutu na kúu sa'ya ñani síkuá taLeví na náki'in ñii ko'ndo nõõ uxu ko'ndo ña kúu ñakuiká ñivi, ta nasutu na náki'in ñayó'o kúu na ñivi na yóo ndatán yóo mji yó, chi ndi'i yó kúu ñivi na kivi. Ta taMelquisedec on vása yóo ra ndatán yóo ñivi na kivi, chi to'on Ndios on vása ká'an ña ndí ñixi'i tayó'o, ta saá yóo ra ndatán yóo taa ta táku ka. ⁹⁻¹⁰ Ta taLeví kúu sa'ya ñani síkuá taAbraham, ta kúu ra xii síkuá ndi'i nasutu na náki'in ñii ko'ndo nõõ uxu ko'ndo ñakuiká naño na. Ta saá kúndaã ini yó ndí kivi taxi taAbraham ñayó'o nda'a taMelquisedec, ta taLeví taa ta kúu sa'ya ñani síkuá ra xa nákaa ra yiki koñu taAbraham saá, ta ndatán yóo ña taxi taLeví ñava'a yó'o nda'a taMelquisedec, saá ñixiyo ña.

¹¹ Ndios taxi ra ndayí ra nda'a naño na naIsrael. Ta ndayí yó'o káchí ña ndí ndi'i sutu xini ñó'ó kuu na sa'ya ñani síkuá taLeví, ta sutu yó'o kasa chiño na nõõ Ndios ña chindeé na ñivi naIsrael ña vivii kutaku na nõõ Ndios. Tá ndixa nasutu yó'o kuchiño kasa ndivi na ndi'i chiño ña kóni Ndios, níkuu, ta saá on vása xini ñó'ó tivi inkã nõõ sutu, níkuu. Ta inkã nõõ sutu yó'o on sivi ndatán ñixiyo tasutu taAarón yóo ra, ta ndatán ñixiyo tasutu Melquisedec saá yóo ra.

¹² Tá ñii taa kúu sutu ta on sivi sa'ya ñani síkuá

taAarón kúu tayó'o, ta saá xínì ñó'ó nasama ndayí Ndios ña n̄taa taMoisés xina'á xa'a ña taxi ña ndayí nda'a ra kuu ra sutu. ¹³ To'on Ndios káchí ña tasutu yó'o kúu Jesucristo, Taa taKá'no noo yó. Ta kixi ra noo inka ti'vi n̄ivi naIsrael, na on sivi sa'ya ñani síkuá taLeví kúu. Nda ñii sutu on vása ní-xiyo t̄ixin ti'vi naIsrael noo kixi ra. ¹⁴ Ta xínì yó ndí Taa taKá'no noo yó yó'o kúu sa'ya ñani síkuá taJudá, ta kivi n̄taa taMoisés ndayí xa'a nasutu, on vása ní-ka'an ra xa'a n̄ivi na kixi t̄ixin ñii ti'vi naIsrael na kúu sa'ya ñani síkuá taJudá.

¹⁵ Kúchiño kundaã káxín ini yó ñayó'o, chi xínì yó Ndios ti'vi ra inka noo tasutu, taa ta yóo ndatán n̄ixiyo taMelquisedec. ¹⁶ Ta Jesucristo on sivi sa'ya ñani síkuá taLeví xikuu ra, ta saá ni, Ndios nakaxin ña'á ra kúu ra tasutu xa'a ña kómí ra ndee kutaku ra ndi'i saá kivi. ¹⁷ Chi to'on Ndios ña n̄taa na xina'á káchí ña saá: Yó'ó kúu tasutu ndi'i saá kivi ña vaxi, ndatán n̄ixiyo tasutu Melquisedec, saá káchí to'on Ndios. ¹⁸ Ta saá Ndios kindaa ra ndayí ra yó'o ña n̄taa taMoisés xina'á, chi ña vitá kúu ña, ta on vása kómí ña ndee ña sakaku ña n̄ivi. ¹⁹ Chi ndayí ña n̄taa taMoisés on vása ní-kuchiño sanduu ña n̄ivi na ndii na on vása ndíso kuachi noo Ndios. Ta vitin ña ndati yó kúu ña va'a ndino'o ka noo ña xindati nañoo yó, ta ñava'a ndati yó chindeé ña m̄ii yó ña kuyatin yó noo Ndios.

²⁰ Ndios n̄ika'an ra chiná'a ra xa'a m̄ii ra ndí ndixa Jesucristo kúu tasutu. ²¹ Ta kivi inka nataa nakuiso na nduu nasutu, ta Ndios on

vása ní-ka'án ra chíná'a ra xa'a nda ñii nayó'o. Ta xí'in Jesucristo, Ndios nika'án ra chíná'a ra, kachí ra saá:

Yí'i kúu i Ndios ta ndixa ká'an i xí'in ún, ta nda ñii kivi on sama i to'on i yó'o ña kachí saá:

“Yó'ó kúu tasutu ndi'i saá kivi ña vaxi, ndatán nixiyo tasutu Melquisedec”,

kachí Ndios xí'in Jesucristo. ²² Ta Jesucristo kúu ta ta ñíndichi ndákuiin xa'a ña ndixa Ndios kasa ndivi ra ñava'a ndino'o kindoo ra xa'a yó, ña kachí ndasaá kuchiño kutá'an va'a yó xí'in Ndios ndi'i saá kivi, ta ñava'a yó'o kúu ña ndaya'ví ka noo ña kindoo Ndios xí'in naño yó xina'á. ²³ Ta xa xini yó ndi nixiyo ku'a ní nasutu sa'ya ñani síkuá taLeví, chi tá ñii tayó'o nixi'i ra ta xa yóo inká ta nakuiso chiño noo ra.

²⁴ Ta Jesucristo on kivi ra, ta táku ra, ta saá kúu ra tasutu ndi'i saá kivi ña vaxi. ²⁵ Ta Jesucristo kómí ra ndee ña sakaku ndino'o ra ndi'i nivi na kándixa ña'á, ta xa'a ñayó'o xaa yatin na noo Ndios. Chi Jesucristo táku ra ndi'i saá kivi ña xáku ndá'ví ra noo Ndios xa'a nivi yó'o.

²⁶ Cristo kúu tasutu ká'no, ta ta ndixa ndino'o xini ñó'ó mii yó. Saá chi kúu ra ta tayi, ta nda lo'o on ko kuachi kómí ra, ta nda lo'o on vása ní-ki'vi ra kuachi nda ñii yichi. Ta ni on vása yóo yu'ú ra xí'in nivi na táku ké'é ña on vá'a, ta vitin xa nda ra yóo ra noo síkón ní ka mii xiiña noo to'ó ní noo yóo mii Ndios ñoyivi nino. ²⁷ On vása xini ñó'ó ke'é Jesucristo ndatán ké'é inká nasutu. Chi ndi'i saá kivi nasutu yó'o xini ñó'ó taxi na ña sóko na nda'a Ndios xa'a ña ndoo kuachi mii na, ta xa'a ña ndoo kuachi nivi naño mii na. Ta

Jesucristo ñii laá yichí n̄sok̄o xí'in m̄ji ra. Ta saá ɔn k̄oó k̄a ink̄a ña x̄in̄i ñó'ó ke'é ra nd̄a ñii k̄a k̄iv̄i, ta xa'a ña n̄sok̄o xí'in m̄ji ra, Ndios kúchiño kasa ká'no ini ra xa'a kuachi n̄ivi. ²⁸ Ndayí ña n̄itaa t̄aMoisés ká'an ña yu kúu na kúchiño kuu nasutu ná'no, ta nd̄i'i nataa na n̄iya'a x̄ikuu sutu ná'no t̄anda t̄aa t̄a kúu sutu ká'no vitin, nayó'o kúu na n̄ivi na vitá ini noo ña ɔn vá'a. Ta nd̄i'i ch̄indú'u Ndios ndayí yó'o, ta saá n̄ika'an ra ch̄iná'a ra xa'a m̄ji ra nd̄i Sa'ya m̄ji ra kúu tasutu ká'no nd̄i'i saá k̄iv̄i, ta kúu ra t̄aa t̄a nd̄ii ndino'o, ta ɔn k̄oó nd̄a lo'o kuachi nd̄iso ra.

8

T̄o'on yó'o ká'an xa'a Jesucristo, t̄a kúu tasutu ká'no noo yó, ta chiño k̄isa nd̄ivi ra nd̄ayq'ví ní k̄a ña noo chiño ña ke'é nasutu ñoyívi yó'o

¹ M̄ji ña x̄in̄i ñó'ó ní k̄a kúu ña kund̄aa ini ndó ñayó'o: Jesucristo kúu tasutu ká'no noo yó, ta x̄ikoo ra noo táȳi tón t̄o'ó ká'no tón ñ̄indichi sīin kua'á Ndios ñoyívi n̄ino. ² Ta kúu ra tasutu ká'no ta k̄isa chiño ra ini ve'e ño'o ña yóo ñoyívi n̄ino, ta ve'e ño'o yó'o kúu ña nd̄ino'o ta kúu ña ña k̄isa va'a m̄ji Ndios, ta ɔn s̄iv̄i n̄ivi kúu na k̄isa va'a ña. ³ Ndios nákaixin ra ñii ñii tasutu ká'no xa'a ña ka'ni ra kit̄i tí sok̄o n̄ivi noo Ndios ta xa'a ña sok̄o ra noo Ndios ink̄a ña kóm̄i n̄ivi. Ta saá Jesucristo t̄a kúu tasutu ká'no x̄in̄i ñó'ó kukomí ra ña sok̄o ra noo Ndios. ⁴ Chi tá Jesucristo yóo ra táku ra ñoyívi yó'o vitin, níkuu, ta saá nd̄a lo'o ɔn kuchiño kuu ra tasutu, chi xa yóo nasutu ñoo yó yó'o na kúu na táxi ña sóko n̄ivi noo

Ndios, ndatán yóo ña xa'nda chiño ndayí Ndios ña n̄itaa taMoisés. ⁵ Nasutu ñoyívi yó'o kisa chiño na ini ve'e ño'o ña kúu ña ndasaá kuiti sáná'a ndasaá yóo m̄i ve'e ño'o ndino'o ñoyívi n̄ino. Ta kúndaḡ ini yó ndí ve'e ño'o ñoyívi yó'o ndasaá kuiti kundat̄i ña ndixa yóo ñoyívi n̄ino kúu ña, chi Ndios n̄ika'an ra xí'in taMoisés kasa va'a ra ñii ve'e ño'o mandiado, ta kachí ra saá: “Koto va'a ún ña vivii kasa va'a ún ve'e ño'o, chi x̄ini ñó'ó koo ña ndatán saná'a i yó'ó k̄ivi n̄ixa'an ún s̄ini yuk̄u ña naní Sinaí”, kachí Ndios xí'in ra. ⁶ Ta Jesucristo ta kúu tasutu ká'no noḡ yó, nak̄i'in ra nda'a Ndios ñii chiño ká'no ña ndáya'vi ní ka noḡ chiño ña ké'é nasutu ñoyívi yó'o. Saá chi xí'in ña kisa ndivi Jesucristo, Ndios k̄indoḡ ra ink̄a ñaxáá ña ch̄indú'u ra xí'in n̄ivi ña táxi sanakutá'an va'a na xí'in m̄i ra. Ta ñaxáá k̄indoḡ ra xí'in n̄ivi vitin va'a ka ñayó'o noḡ ña k̄indoḡ Ndios xí'in naIsrael kuiya x̄ina'á, chi ku'a ní ka ñava'a ndino'o ndiso ña táxi Ndios nda'a yó vitin.

⁷ Ta ña k̄indoḡ Ndios xí'in naIsrael, tá ñayó'o ní kuchiño ña sanduu ña n̄ivi na ndii noḡ ra, níkúu, ta saá on vása x̄ini ñó'ó ka ink̄a ñaxáá k̄indoḡ Ndios xí'in n̄ivi vitin. ⁸ Ta xa'a ña n̄i-xiin n̄ivi kasa ndivi na to'on ña k̄indoḡ Ndios xí'in na, ñakán n̄ika'an Ndios, kachí ra saá xí'in n̄ivi: Vaxi ñii k̄ivi ña k̄indoḡ i ñii to'on xaá xí'in naño Israel, ta xí'in naño Judá.

⁹ To'on i ñaxáá ña k̄indoḡ i xí'in nayó'o on vása ñii yóo ña xí'in to'on n̄ika'an i k̄indoḡ i xí'in nax̄i s̄ikuá na kuiya x̄ina'á, k̄ivi x̄indaa i na ta ch̄indeé i na ña kee na ñoo Egipto.

Ta saá ni, kama ní sandakoo na ña kindoo i xí'in na,
ta xá'a ñayó'o on vása ní-kisa kuenda ka i xí'in na.

¹⁰ Ta vitin ñayó'o kúu ñaxaá kindoo i xí'in ñivi nañoo Israel kivi ña vaxi:

Taxi i ndayí ña xá'nda chiño i koo ña sijn na,
ta taa i ndayí yó'o mji nima na.

Ta ñii laá yi' i kuiti kuu Ndios ta kasa to'ó na,
ta nayó'o kuu na ñivi nañoo mji i.

¹¹ Ta saá on vása koni ñó'ó ka na saná'a na natá'an na,
ni ña saná'a na nave'e na xá'a ña kundaa ini na yu kuu yi' i.

Chi ndi' i ñivi, nda naválí tанда naná'no, koni na yi' i.

¹² Yi' i kasa ká'no ini i xá'a ndi' i ña on vá'a ña ke'é na,

ta on naká'an ka i xá'a nda ñii kuachi na, kachi Ndios. ¹³ Ta ña ká'an Ndios xá'a to'on xaá ña kindoo ra xí'in ñivi, ñayó'o kóni kachi ña ndi inka to'on ña kindoo ra xina'á xa nduu ña to'on yata. Ta ñii ña kuyatá, ña on vása xini ñó'ó ka, ñayó'o xa yoo yatin ní kixaa kivi ña ndi' i xá'a ña.

9

¹ Kivi Ndios chindú'u ra ñanoó kindoo ra xí'in na Israel, nika'an ra to'on ña xa'nda chiño ra ndasaá xini ñó'ó kasa to'ó na ra, ta xa'nda chiño ra ndasaá xini ñó'ó koo ve'e ño'o mandiado noo kasa to'ó na ra ñoyivi yó'o. ² Ta ovi cuarto xikomí ve'e ño'o mandiado yó'o. Cuarto ñanoó noo xiki'vi nasutu naní ña Cuarto Yij, ta ini cuarto yó'o xindichi candelero, ta inka xiiña yó'o

x̄indichi mesa noḡ x̄indoso s̄ita va'a ȳi ña n̄isok̄o nasutu. ³ Ta x̄itakaḡ ndaa ñii tikoto nd̄ik̄a ña x̄indaḡ ta tax̄i ña n̄ix̄iyo inka cuarto nd̄a maá, nan̄i ña Cuarto ñaȲi Ndino'o. ⁴ Ta ini Cuarto ñaȲi Ndino'o yó'o, x̄indichi ñii x̄aton síkón tón x̄indixin ní nina oro, ta noḡ tón yó'o x̄ixa'mi nasutu xuxa va'a. Ta saá ini cuarto yó'o n̄ix̄iyo inka x̄aton tón x̄indixin ní nina oro. Ta ini x̄aton yó'o x̄inakaḡ ñii yax̄in ña x̄ikuu nina oro noḡ x̄iño'o s̄ita va'a ña nan̄i maná. Ta ini x̄aton yó'o x̄inakaḡ t̄aton tón x̄itavi ndaa t̄aAarón k̄iv̄i n̄ix̄ika ra, tón yó'o kúu tón n̄andisín x̄i'in yuku kuí. Ta ini x̄aton yó'o x̄iño'o ovi yuu nd̄ik̄a noḡ n̄itaa Ndios ndayí ra. Ta x̄aton yó'o x̄i'in ndi'i ña x̄iño'o ini nó sanaká'án ña n̄ivi naIsrael xa'a ña k̄indoḡ Ndios x̄i'in na. ⁵ Ta s̄ata x̄aton yó'o x̄indoso ovi na'ná yuu naángel, na nan̄i querubines. Ta ovi na'ná naángel yó'o kúu ña sáná'a noḡ n̄ivi ndi Ndios yóo ra yó'o. Ta nd̄ix̄in ña x̄ikomí ovi na'ná naángel yó'o nakutá'an noḡ ña xa'a ña sása'vi ndoso ña noḡ nd̄ik̄a s̄ata x̄aton, ta noḡ nd̄ik̄a yó'o kúu ñaȳi ní noḡ x̄isok̄o tasutu n̄ii kit̄i ña kasa ká'no ini Ndios xa'a kuachi n̄ivi. Ta on k̄iv̄i ka'an káx̄in yó xa'a ndi'i ñayó'o vitin.

⁶ Saá n̄ix̄iyo ti'va ndi'i ña n̄ix̄iyo ini ve'e ño'o mandiado yó'o. Ndi'i saá k̄iv̄i nasutu x̄ik̄i'vi na ini cuarto ñanóḡ ña kúu Cuarto Ȳi ña k̄isa ndivi na chiño xa'a ña k̄isa to'ó na Ndios. ⁷ Ta ini inka cuarto ña kúu Cuarto ñaȲi Ndino'o, ndasaá kuiti taká'no noḡ ndi'i nasutu x̄ik̄i'vi ra, ta ñii laá k̄iv̄i noḡ ñii ñii kuiya x̄ik̄i'vi ra ini cuarto yó'o. K̄iv̄i k̄ixaḡ ña x̄ik̄i'vi ra ini Cuarto ñaȲi Ndino'o yó'o, x̄ini'i ra n̄ii kit̄i tí xa n̄isok̄o ra noḡ Ndios. Ta

saá xikí'vi ra xí'in nji yó'o ña sakuchu ni'ni ra ña noo ndíka sata xaton, xa'a ña kasa ká'no ini Ndios xa'a kuachi tasutu yó'o, ta xa'a kuachi ña niki'vi nivi, vará on vása kúndaá ini na tá kuachi kúu ña. ⁸ Xí'in ñayó'o Níma Ndios sáná'a ña mji yó, ndí kivi ña xindichi ka ve'e ño'o mandiado, noo nixiyo Cuarto ñaYji Ndino'o, nda ñii nivi on vása ní-kuchiño ki'vi na ini cuarto yó'o, ta ndasaá kuiti ñii ta ta xikuu tasutu ká'no xikomí ra ndayí xiki'vi ra ña kisa ndivi ra chiño ña kisa to'ó ra Ndios. ⁹ Ndi'i ña kundivi saá, ña kúu ña xixa'ni tasutu kití tí nisoko nivi noo Ndios ta ña nisoko ra noo Ndios inká ña xikomí nivi, ta ndi'i ñayó'o sáná'a ña mji yó nivi na táku kivi vitin. Saá chi kúndaá ini yó ndí ndi'i ña sóko nivi on vása kómí ña ndee ña nasama ña níma nivi, ta saá mji níma nivi yó'o chíkaa ka ña kuachi sata na. ¹⁰ Ndi'i ña xike'é nivi ña kisa ndivi na ndayí Ndios ña nitaa taMoisés, on vása ní-kuchiño ña nasama ña níma nivi. Saá chi ndayí yó'o ndasaá kuiti xa'nda chiño ña xa'a yu kúu ña va'a kuxu nivi, ta yu kúu ña va'a ko'o nivi, ta ndasaá nakata na yiki koñu na xa'a ña kuchiño kasa ká'no na Ndios. Ta ndi'i ndayí yó'o kúu ña xa'nda chiño ndasaá va'a ndasa ndii nivi yiki koñu na, ta on vása ní-xikomí ña ndee ña nasama ña níma na. Ta Ndios taxí ra ña kisa ndivi nivi saá, anda nitonda kivi ña chitóni ra nasama ra ñayatá yó'o noo inká ñaxaá ña kúu ña va'a ndino'o.

¹¹ Ta xa kixaá Jesucristo, ta kúu ra tasutu ká'no, ta saá kisa ndivi ra chiño ká'no ní, ta xa'a ñayó'o kómí nivi ndayí naki'in na ndi'i ñava'a. Ta niki'vi ra ini ve'e ño'o ña yóo ñoyívi nino, ña

kúu ña ndino'o ta ña va'a ní ka. Chi on sivi xí'in nda'a nivi kúu ña nikuva'a ña; to'on yó'o kóni kachí ña ndí on sivi ña ñoyívi yó'o kúu ña. ¹² Jesucristo ñii laá kuiti yichí niki'vi ra ini Cuarto ñaYii Ndino'o ña nákaa ini ve'e ño'o ñoyívi ñino, ta ni on sivi nji tísú'u, ni on sivi nji sindiki vání kúu ña ñsokó ra noo Ndios. Ta nji mii ra kúu ña ñsokó ra noo Ndios. Ta xí'in nji ra yó'o nakata ra kuachi nivi na kándixa ña'á, ta saá nduu na nivi na kuachan ndíka noo ndee ña on vá'a ndi'i saá kivi ña vaxi. ¹³ Ta ndayí ña nita taMoisés xa'nda chiño ña ndí nasutu xini ñó'ó sakuchu ni'ni na nji tísú'u, ta nji sindiki, ta yaa yiki koñu sindiki vání tí xa'mi na noo nama yuu, ta sakuchu ni'ni na ñii ñii ñayó'o sata nivi xa'a ña nduu na nandii, ña kukomí na ndayí kuita na noo Ndios ña kasa to'ó ña'á na. ¹⁴ Vará nji kití yó'o xikomí ña lo'o ndee ña chindeé ña nivi, ta, nji Jesucristo kuachá ní ka ndee kómí ña noo nji kití! Chi xí'in ndee Níma Ndios ña táku ndi'i saá kivi, Jesucristo ñsokó xí'in mii ra noo Ndios, ta nda lo'o on koó kuachi xikomí ra. Ta saá nji Jesucristo kúchiño nakata ña ndi'i kuachi yó ta sanduu ndii ña ini yó. Saá chi ña xindikón yó yichí yatá on vása ní-xikomí ña ndee sakaku ña mii yó noo ña kivi yó. Ta vitin táku ndíka yó ña kasa chiño yó noo Ndios, ta tatáku ndi'i saá kivi.

¹⁵ Saá chi xí'in ña kisa ndivi Jesucristo, Ndios kindoo ra inká ñaxaá ña chindú'u ra xí'in nivi ña táxi sanakutá'an va'a nivi xí'in Ndios. Chi xa'a ña nixi'i Jesucristo, Ndios kisa ká'no ini ra xa'a kuachi nivi ña ke'é na tixin ñanoó ña kindoo Ndios xí'in nivi. Ndios nakaxin ra nivi

na kándixa Jesucristo ña nduu na sa'ya ndino'o Ndios, ta kúchiño na naki'in na ndi'i ñava'a ña ñika'an Ndios taxi ra nda'a na. ¹⁶ Tá yóo ñii ña ta kúu yivá, ta tayó'o táa ra ñii tutu ñoo chindú'u ra yukú ñava'a naki'in ñii ñii sa'ya ra kivi ñixi'i ra, ta nasa'ya ra ñon kuchiño naki'in na ñakuíká yivá na tá'an táku ka yivá na. ¹⁷ Tá ñon ta'an kivi yivá na, ta tutu ña ká'an xa'a yukú ñava'a naki'in ñii ñii sa'ya ra, tutu yó'o ñon vása ndáya'vi ña. ¹⁸ Ñayó'o sáná'a ñoo yó ndí kivi Ndios chindú'u ra ñanó'o kindoo ra xí'in ñivi, ta xa'a ña ndáya'vi to'on chindú'u ra yó'o, xini ñó'ó kivi kití ta koni ñó'ó na ñii rí. ¹⁹ Tá ndi'i ñika'an ndoso taMoisés ndi'i ndayí Ndios ñoo ndi'i ñivi, ta saá kivi ra ñii nda'a lo'o yiton tón naní hisopo, ta katón ra nda'a yó'o xí'in kachi kuá'a, ta sachii ra ñayó'o xí'in ñii sindiki ta xí'in ñii tísú'u, ña nasaka xí'in takuí. Ta saá sakuchu ni'ni ra ñii yó'o ñoo to'on ña kúu ndayí Ndios, ta saá sakuchu ni'ni ra ñii yó'o ñoo ñivi na ñakutá'an yó'o. ²⁰ Ta ñika'an taMoisés xí'in ñivi yó'o, káchí ra saá: “Ñii yó'o ndakuijn ña xa'a to'on va'a kindoo Ndios xí'in ñii yó, ña xá'nda chiño yu kúu ña xini ñó'ó kasa ndivi ndó”, káchí ra. ²¹ Ta ñii kiva saá taMoisés sakuchu ni'ni ra ñii kití yó'o ini ve'e ñoo mandiado, ta sakuchu ni'ni ra ñii yó'o ñoo ndi'i ña yóo ini ve'e ñoo ña kúu ña xini ñó'ó nasutu ña kisa to'ó na Ndios. ²² Ke'é ra saá, chi ndayí Ndios ká'an ña ndí ndi'i ña yóo ini ve'e ñoo ndundii ña xí'in ñii kití, ta ndá salo'o kuiti kúu ña ñon vása xini ñó'ó ña ñii ña ndundii ña. Tá ñon koo ñii ní-xita, ta Ndios ñon vása kuchiño kasa ká'no ini ra xa'a kuachi ñivi ña nduu na

nandii noḡ ra.

*Tḡ'on yó'o ká'an xa'a ña nixi'i Jesucristo
ta n̄i ra kómí ña ndeḡ nakata ña kuachi n̄i*

²³ Ta saá nasutu xá'ni na kit̄i ta x̄ini ñó'ó na n̄i rí ña ndundii ndi'i ña yóo ini ve'e ñḡ'o, ña kúu ña sáná'a ndasaá yóo m̄i ve'e ñḡ'o ndino'o ñoyívi n̄ino. Ta ndi'i ña yóo ñoyívi n̄ino x̄ini ñó'ó ndundii ña x̄i'in ña va'a ní ka noḡ n̄i kit̄i. ²⁴ Ta Jesucristo on vása ní-ki'vi ra ini ve'e ñḡ'o ña k̄isa va'a n̄i ñoyívi yó'o, ña kúu ña sáná'a ndasaá yóo ve'e ñḡ'o ñoyívi n̄ino. Ta Jesucristo n̄i-ki'vi ra m̄i ñoyívi n̄ino, noḡ n̄i-xaa ra ta yóo ra xáku ndá'ví ra xa'a yó noḡ Ndios vitin. ²⁵ Ta on vása kuá'a ní yich̄i ní-ki'vi ra ñoyívi n̄ino ña s̄oko x̄i'in m̄i ra. Ta Jesucristo on vása ní-ke'é ra ndatán ké'é ta taká'no noḡ nasutu ñii ñii kūiya tá'an kí'vi ra ini Cuarto ña Ȳi Ndino'o x̄i'in n̄i kit̄i ña s̄oko ra. ²⁶ Tá ní ke'é Jesucristo ndatán ké'é ta sutu ká'no ñii ñii kūiya, ní kúu, ta saá nda k̄ivi k̄ixá'á ñoyívi yó'o t̄anda k̄ivi vitin, x̄ini ñó'ó kuá'a ní yich̄i xo'vi ní Jesucristo ta kuá'a ní yich̄i k̄ivi ra, ní kúu. Ta vitin ña vaxi kuyatin ña k̄ivi sondí'í ñoyívi kúu ña, ta Jesucristo k̄ixi ra ta ñii laá yich̄i n̄is̄oko x̄i'in m̄i ra, ta on vása x̄ini ñó'ó s̄oko x̄i'in m̄i ra ink̄a yich̄i, xa'a ña Ndios kuchiño sandoo ra kuachi n̄i. ²⁷ Ta Ndios ch̄indú'u ra ndí ñii ñii n̄i, ñii laá yich̄i k̄ivi nayó'o, ta saá Ndios kasa nani ra xa'a kuachi ñii ñii na. ²⁸ Ta saá Jesucristo n̄i-xi'í ra ñii laá yich̄i kuiti, ta n̄is̄oko x̄i'in m̄i ra xa'a ña nakata ra kuachi kuá'a ní n̄i. Tá ñii k̄ivi vaxi ndikó ra ñoyívi yó'o, ta on s̄ivi xa'a ña nakata ra kuachi n̄i kuu ña ndikó

ra, ta ña ndikó ra kuu xa'a ña sakaku ra ndi'i nivi na kándixa ña'a ta ndáti na ra.

10

¹ Ta ndayí Ndios ña nītaa ta Moisés xina'á, ñayó'o ndasaá kuiti sáná'a ña xa'a ndi'i ñava'a ndino'o naki'in yó nda'a Ndios kivi ña vaxi. Ta ndayí yó'o on sivi ñava'a ndino'o kúu ña. Vará kisa ndivi nivi ndayí yó'o xí'in ña sóko na ñii ñii kuiya, ta ña kisa ndivi na ndayí yó'o saá, on vása kómí ña ndee ña ndasa ndii ña nivi noo Ndios. ² Tá ndixa xí'in ña kisa ndivi nivi ndayí yó'o kúu ña kuchiño nduu na nivi na ndii noo Ndios, níkuu, ta saá on vása kani ka siji na ndi ndiso na kuachi, ta saá sandakoo na ña sóko na nji kitj noo Ndios ñii ñii kuiya, níkuu. ³ Ta nda víka, nasutu sóko na nji kitj ñii ñii kuiya, ta ña ké'é na saá sanaká'an ña ini nivi ndi na ndiso kuachi kúu na noo Ndios. ⁴ Chi nji sindiki xí'in nji tisú'u sóko na, on vása kuchiño ña nakata ña kuachi nivi ña nduu na nandii noo Ndios.

⁵ Ta xa'a ñayó'o, Jesucristo kivi kixaa ra ñoyívi yó'o, nika'an ra xí'in Ndios, kachi ra saá:

On xin ún ña nivi ka'ni na kitj xa'a ña sóko na rí noo ún, ta ni on xin ún ña nivi sóko na inká ña kómí na noo ún.

Ñakán saní'i ún yi'i yiki koñu i xa'a ña sóko xí'in mji i noo ún.

⁶ On vása ní-kusij ini ún xini ún kitj tí xa'mi na noo nama yuu xa'a ña nisoko na rí noo ún.

Ni on vása ní-kusij ini ún xini ún inká ña nisoko na noo ún xa'a ña ndoo kuachi na.

7 Ta x̄a'a ñayó'o ñik̄a'an̄i x̄i'in ún, kách̄i saá:
 “Tata Ndios, yó'o yóōi vitin, ña kasa ndivīi
 ña kóni ún,

ñii k̄i'va ndatán yóō t̄o'on ún ña ñitaa na x̄ina'á
 x̄a'a i'”,

saá kach̄i Jesucristo x̄i'in Ndios. 8 Vará xá'nda
 chiño ndayí Ndios ña ñitaa t̄aMoisés ña sókō ñivi
 ñō Ndios, ta vitin kúndāa ini yó ndí Ndios òn
 vása kús̄īi ini ra x̄ini ra ña sókō ñivi kit̄i x̄i'in ñīi
 rí ñō ra, ni òn vása kús̄īi ini ra x̄ini ra ink̄a ña
 sókō ñivi ñō ra, ta ni òn vása kús̄īi ini ra x̄ini
 ra ña xá'mi ñivi kit̄i ñō ra x̄a'a ña ndoo kūachi
 na. 9 Ta kúndāa ini yó ndí ña ñik̄a'an̄i Jesucristo
 x̄i'in Ndios k̄iv̄i kach̄i ra saá: “Yó'o yóōi vitin ña
 kasa ndivīi ña kóni ún”, ñayó'o kóni kach̄i ña ndí
 Jesucristo k̄indāa ra ndi'i ña sókō ñivi ña kúu ña
 ká'an̄i ndayí yatá x̄a'a, ta saá ch̄indú'u ra ñax̄á
 ña kúu ña ñis̄okō x̄i'in m̄i ra. 10 Ta x̄a'a ña k̄isa
 ndivi Jesucristo ña kóni Ndios ña kúu ña ñis̄okō
 x̄i'in m̄i ra ñii laá yich̄i kuiti, ta nd̄a ñii k̄a yich̄i
 òn ke'é k̄a ra saá, ta x̄a'a ñayó'o Ndios ke'é ra ña
 xa nd̄u yó ñivi na ndii ñō ra.

11 Ñii ñii k̄iv̄i nasut̄u ndík̄on na xá'ni na kit̄i
 tí s̄okō na ñō Ndios; ta saá ni, nd̄a ñii k̄iv̄i òn
 vása ndoo kūachi ñivi x̄a'a ña sókō nasut̄u yó'o.

12 Ta Jesucristo ñii laá yich̄i ñis̄okō x̄i'in m̄i ra
 ñō Ndios ña nakata ra kūachi ñivi, ta nd̄a ñii
 k̄a yich̄i òn ndikó k̄a ra s̄okō x̄i'in m̄i ra. Tá
 ndi'i k̄isa ndivi ra saá, ta nd̄a ra ñoyívi ñino,
 ta x̄ikoo ra táȳi tón t̄o'ó ká'no tón ñindichi s̄īn
 kua'á Ndios ñoyívi ñino. 13 Ta yó'o yóō ra nd̄ati
 ra nd̄a t̄ondāa k̄iv̄i ña Ndios sakoyo ra t̄ixin x̄a'a
 Jesucristo ndi'i na káni tá'an x̄i'in ra. 14 Chi x̄i'in

ña ñii laá yichi Jesucristo ñisoko xí'in mji ra, ta ñivi na xa ñataxi xí'in mji nda'a Ndios, ñayó'o, Ndios sanduu ra na ñivi na ñixino ndino'o ñii kivi ña ndatán kóni ra. Ndi'i saá kivi ña vaxi saá koo na. ¹⁵ Ta ndixa xini yó ñayó'o kúu ñanda'a, chi Níma Ndios ndato'on ña yu kúu ña ñika'an Ndios, kachí ra saá:

¹⁶ Ñava'a ña kindoo i xí'in nañoo Israel kundivi kivi ña vaxi, kúu ñayó'o:

Taxi i ndayí i ña xá'nda chiño i ña koo ña níma na,

ta taa i ndayí yó'o mji sini na.

¹⁷ Ta tuku kachí Ndios saá:

On naká'an ka i xa'a kuachi na, ni on naká'an ka i xa'a nda ñii ña on vá'a ke'é na, kachí Ndios. ¹⁸ Ta to'on yó'o kóni kachí ña ndí Ndios xa kisa ká'no ini ra xa'a kuachi yó. Ta saá on vása koni ñó'ó ka nda ñii ña sóko yó noo Ndios xa'a ña ndoo kuachi yó.

¹⁹ Ta vitin nañani yó xí'in náki'va yó, xa'a ña ñixita ñii Jesucristo kivi ñixi'i ra nda'a tón cruz, ñayó'o táxi kuchiño kuyatin yó noo Ndios, ta saá vitin kómí yó ndayí kivi yó ini Cuarto ñaYii Ndino'o noo yoo Ndios. ²⁰ Chi tá'an mji ñixi'i Jesucristo, ñinda'a ma'ño tikoto ña sasi noo yó ña on vása táxi ya'a yó ini mji Cuarto ñaYii Ndino'o noo yoo Ndios. Ta vitin Jesucristo táku ra, ta mji ra kúu yichi xa'a ña nóna ña táxi kuyatin yó noo Ndios. ²¹ Ta mji Jesucristo kúu tasutu ká'no noo ndi'i nave'e Ndios na kúu mji yó ta xí'in ndi'i ñivi na ndikon ña'a. ²² Ta xa'a ña kisa ndivi Jesucristo, va'a ná kuyatin yó noo Ndios xí'in ña ndino'o ini yó, ta xí'in ña ndixa

ndáa ini yó ra. Chi Jesucristo ndasa ndii ra níma yó, ta saá kúndaꝓ ini yó ndí ɔn vása ndíso ka yó kuachi ɔɔ ra, chi ndatán yóo ña ñakata ra yíkí koñu yó xí'in takuí ndii ndino'o, saá yóo ña ke'é ra xí'in yó ɔɔ Ndios. ²³ Ta saá xí'in ña ndino'o ini yó ɔn sandakoo yó ña ndáa ini yó Ndios, ndatán yóo ña káchí yó kándixa yó ra, ta kundati yó andá ná kundivi ña kındɔo Ndios xí'in yó. Chi xíní yó ndí ndixa Ndios kasa ndivi ra ndi'i ña kındɔo ra. ²⁴ Ta ná chikaꝓ yó ndee xí'in mji yó ña chindee tá'an yó, ta ná kuki'vi ka ini yó koni tá'an yó, ta ná ke'é ka yó ñava'a xí'in tá'an yó. ²⁵ ɔn ke'é yó ndatán ké'é sava ñivi, chi nayó'o sándakoo na ña nákutá'an na xí'in tá'an na ɔɔ kisa tɔ'ó na Ndios. Ta saá ni, nda víka xíní ñó'ó ka'an yó tɔ'on ndaꝓ ña chikaꝓ ndee ini tá'an yó ña viví ndaa ka ini yó Ndios, chi xíní yó ndixa vaxi yatin kivi ña ndikó Jesucristo ñoyívi yó'o.

Tɔ'on yó'o ká'an ndí xɔ'vi ní ñivi na xíní kasa ndivi ñava'a ta ɔn xiin na sandakoo na ké'é na ña ɔn vá'a

²⁶ Tá ñivi na kándixa ñandaꝓ xa'a Jesucristo kúu yó, ta saá ni, ɔn xiin yó sandakoo yó ké'é yó ña ɔn vá'a, ta saá ɔn koó ka nda ñii ña kuchiño sɔko yó ɔɔ ña kasa ká'no ini Ndios xa'a kuachi yó. ²⁷ Ta ñii laá kuiti ña kuchiño kundati yó kúu ña kuyí'ví ini yó ña kixaꝓ kivi ña kasa nani Ndios xa'a kuachi yó, ta xɔ'vi ní yó, ta kɔko yó ɔɔ ño'ó xíxi, chi saá xɔ'vi ñivi na kúu na sáa ini xíní Ndios. ²⁸ Kúndaꝓ ini yó ndí ndayí Ndios ña ñitaa taMoisés xina'á káchí ña saá: “Tá ñii

t̄aa n̄iya'a ndoso ra ndayí yó'o, ta yóo ɔ̄vi án un̄i n̄ivi na ndákuiin n̄oɔ n̄achiño ña kisa ndaa na ndí ndixa tayó'o ndíso ra kuachi ndeé, ta saá ɔ̄n koó nda ñii ña sakaku tayó'o n̄oɔ ña kivi ra.”

²⁹ Ta, ¿án ɔ̄n ndixa ká'no ní ka kuachi ndíso n̄ivi na chikaá n̄ino Jesucristo?, ta va'a ná yó'vi ka xo'vi nayó'o, saá chi n̄i-xiin na nakoni na ya'vi ña n̄ixi'j ra ta n̄ixita n̄ij ra xa'a kuachi na. Ta n̄ij yó'o kúu ña kisa ndaa xa'a ñaxaá k̄indoo Ndios xí'in n̄ivi, ta ñaxaá yó'o ch̄indú'u ndí n̄ij Jesucristo kúu ña sandoo kuachi na. Ta n̄ivi na ɔ̄n x̄iin nakoni ñayó'o, ta n̄ivi yó'o yóo na ndatán yóo n̄ivi na k̄andiva'a xí'in Níma Ndios, ña kúu ña sáná'a n̄oɔ n̄ivi ndí Ndios kí'vi ní ini ra x̄ini ra na. ³⁰ Ch̄i x̄ini va'a yó ndí Ndios n̄ika'an ra, kachí ra saá: “Ñii laá yi'j kómij ndayí kasa nani j xa'a kuachi n̄ivi, ta ndatán yóo ña ɔ̄n vá'a ke'é n̄ivi, saá cha'vi j na.” Ta n̄ika'an ka ra, kachí ra saá: “Ta yi'j kasa nani j xa'a n̄ivi na k̄andixa yi'j”, kachí Ndios. ³¹ j̄Yiyo ní kivi ña vaxi ndí Ndios, t̄aa t̄atáku ndino'o, saxo'vi ra n̄ivi xa'a kuachi na!

³² Ndó'ó, va'a naká'an ndó kivi n̄iya'a, ndasaá k̄undeé ini ndó n̄oɔ ña n̄ixo'vi ndó kivi sakán n̄aki'in ndó to'on va'a xa'a Jesucristo. ³³ Sava ndó'ó n̄ixo'vi ní ndó xa'a ña n̄ikandiva'a n̄ivi xí'in ndó ta saxo'vi na ndó'ó n̄oɔ ink̄a n̄ivi. Ta ink̄a yich̄i ndó'ó n̄ixo'vi níma ndó x̄ini ndó n̄ivi na n̄ixo'vi ní xa'a ña k̄andixa na Jesucristo, t̄anda n̄itonda ndó ñii kachí n̄ixo'vi ndó xí'in na. ³⁴ N̄ikundá'ví ní ini ndó x̄ini ndó n̄ivi na ndíkon Jesucristo na x̄iño'o ini ve'e ka. Ta kivi n̄ivi na ndíso chiño k̄indaa na ndi'i ña x̄ikomí ndó, ta xí'in ñasij ini ndó k̄undeé ini ndó n̄oɔ ña n̄ixo'vi

ndó saá, chi kúndaꝯ ini ndó ndí yóo ñava'a ní ka ñoyívi n̄ino, ña nda ñii kivi on vása ndi'i xa'a ña kúu ña kindo Ndios taxi ra nda'a ndó. ³⁵ Ta xa'a ñayó'o, on vá'a sandakoo ndó ña ndixa ndáa ini ndó Jesucristo, chi kúndaꝯ ini ndó ndí ñii kivi Ndios ndixa taxi ra ñava'a ndino'o nda'a ndó chi kándixa ndó ra. ³⁶ Ta saá xini ñó'ó kundedé ini ndó noo ña yo'vi ní xó'vi ndó, chi xí'in ñayó'o kisa ndivi ndó ña kóni Ndios, ta saá ndixa naki'in ndó ñava'a ña kindo ra taxi ra nda'a ndó. ³⁷ Chi noo to'on Ndios ña n̄taa na xina'á, Ndios kachí ra saá:

Kúmanj salo'o kivi ta ta ta chitonij xaꝯ ñoyívi,
ndixa xaꝯ ra,

ta on na'á ní ka ya'a, ta xaꝯ ta yo'o.

³⁸ Ta n̄ivi na kúu nandii noo j chi kándixa na yij,
n̄ivi yó'o ndixa ndino'o kutaku na ndi'i saá
kivi xí'in j,

ta n̄ivi na sandakoo yichij, on vása kusij ini j
koni j n̄ivi yó'o,

kachí Ndios noo to'on ra. ³⁹ Ta m̄i yó, on vása kúu yó n̄ivi na sándakoo yichij ra xa'a ña kuꝯan yó yichij noo ndi'i xa'a yó. Chi m̄i yó kúu n̄ivi na ndixa ndáa ini Ndios, ta saá sakaku ra yó, ta kutaku yó xí'in ra ndi'i saá kivi.

11

*To'on yó'o ká'an xa'a n̄ivi
ndasaá xinda ini na Ndios kuiya xina'á*

¹ M̄i yó ndáa ini yó Ndios, ta xa'a ñayó'o xini yó ndí Ndios ndixa taxi ra nda'a yó ña kindo ra, ña kúu ña ndáti yó naki'in yó; ta ndino'o ndáa ini yó ndí ñandaꝯ kúu ña ndáti yó, vará on ta'an

kuchiño koni yó ña. ² Chi naxijí síkuá yó x̄indaa ini na Ndios, ta x̄a'a ñayó'o Ndios kúsijí ní ini ra x̄ini ra na.

³ X̄a'a ña ndáa ini yó Ndios, kúndaḡa ini yó ndí x̄i'in t̄o'on ra ña x̄a'nda chiño ra k̄isa va'a ra ñoyívi yó'o ta x̄i'in ñoyívi ñino. Ta saá ndi'i ña yóo vitin ña x̄ito yó x̄i'in nduchū ñoḡ yó ñikuv̄a'a ña x̄i'in ña ḡn vása kúchiño koto ñivi x̄i'in nduchū ñoḡ na.

⁴ Ta t̄aAbel, x̄a'a ña x̄indaa ini ra Ndios, ñisok̄o ra ña va'a ní k̄a ñoḡ ña ñisok̄o ñani ra t̄aCaín nda'a Ndios, ta saá Ndios kusijí ní ini ra x̄ini ra ña ñisok̄o t̄aAbel, ta ñika'an ra x̄a'a t̄ayó'o ndí kúu ra t̄a t̄a ndii ñoḡ ra. Vará xa ñixi'j t̄aAbel, ta saá ni, ñava'a ke'é ra yó'o sáná'a k̄a ña m̄ji yó ndasaá x̄ini ñó'ó kundaa ini yó Ndios.

⁵ Ta t̄aEnoc, x̄a'a ña x̄indaa ini ra Ndios, ḡn vása ní-xi'j ra. Ta nd̄a víka, m̄ji Ndios ñaki'in táku ña'á ra kuḡ'an ra x̄i'in ra ñoyívi ñino; ta nd̄a ñii ñivi ḡn vása ní-naní'i na yikí koñu ra. Ta t̄o'on Ndios káchí ña ndí k̄ivi ḡn t̄a'an k̄a ñaki'in Ndios t̄aEnoc ñoyívi ñino, t̄aEnoc yó'o x̄itaku ra sakusijí ra ini Ndios. ⁶ Ta ḡn kúchiño sakusijí yó ini Ndios tá ḡn vása ndino'o ndáa ini yó ra. Tá kóni yó kuyatin yó ñoḡ Ndios, si'na x̄ini ñó'ó kandixa yó ndí ndixa táku ra, ta x̄ini ñó'ó kandixa yó ndí ndixa taxi ra ñava'a nda'a ñivi na kuyatin ñoḡ ra.

⁷ Kujiya x̄ina'á Ndios nd̄ato'on ra x̄i'in t̄aNoé yukia kundo'o ñivi ñoyívi. Ta t̄aNoé, x̄a'a ña x̄indaa ini ra Ndios, ta vará nd̄a ñii k̄ivi ḡn t̄a'an koon sav̄i, ta k̄isa va'a ra ñii tón barco ká'no x̄a'a ña sakaku ra nave'e ra ini tón barco yó'o. Ta x̄a'a ña x̄indaa ini ra Ndios saá, t̄aNoé k̄isa ndivi ra ña

xá'nda chiño Ndios ñoꝝ ra, ta xí'in ña ke'é ra saá, saná'a ra ndí ñivi na òn vása kándixa Ndios, ndi'i xa'a nayó'o. Ta ñivi na kándixa Ndios, naki'in na ñava'a ndatán taNoé naki'in ra ñava'a nda'a Ndios, chi xikuu ra ta ta ndii ñoꝝ Ndios xa'a ña xindaa ini ña'á ra.

⁸ Ta taAbraham, xa'a ña xindaa ini ra Ndios, chikaa so'o ra to'on ña ñika'an Ndios xí'in ra kivi kana ña'á ra. Vará òn vása ní-kundaa ini ra mí ndixa kúu xiiña ñoꝝ ko'on ra, ta sandakoo ra ñoo mii ra, ta ku'a'an ra nda ñixa'a ra ñoꝝ ño'o ñoꝝ kindoo Ndios xí'in ra taxi ra nda'a ra ta nda'a nas'ya ñani síkuá ra. ⁹ Ta xa'a ña ndixa xindaa ini ra Ndios, ñixiyo ra xitaku ra ini ve'e mandiado, ndatán xitaku ta ta inká ñoo xíká, saá xitaku ra ñoꝝ ño'o kindoo Ndios taxi ra nda'a ra. Ñii ki'va saá xitaku sa'ya ra taIsaac, ta ñii ki'va saá xitaku sa'ya ñani ra taJacob, vará nayó'o kúu ñivi na xa kindoo Ndios xí'in taxi ra ño'o yó'o nda'a na. ¹⁰ Saá ke'é taAbraham chi xindati ra ndí ndixa Ndios taxi ra ña kutaku ra ñoo ña va'a ndino'o ña òn vása ndi'i xa'a nda ñii kivi, ñoo ña kúu ña chitóni Ndios ndasaá koo ña, ta Ndios kisa va'a ra ñoo yó'o.

¹¹ Ta xa'a ña xindaa ini ña Sara Ndios, vará xa ku'a'a ní kuyá xikomí ñá, ta xikuu ñaña'a ña ñi-kuchiño koo sa'ya, Ndios taxi ra ndee ña kukomí ñá ñii sa'ya ñá. Ta saá kundivi xí'in ñá chi ndixa xindaa ini ña ndí Ndios kasa ndivi ra ña kindoo ra xí'in ñá. ¹² Vará taAbraham ta ta xa ku'a'a ní kuyá xikuu ra, ta òn koó ka ndee xikomí yiki koñu ra ña kuchiño kukomí ra sa'ya ra, ta saá ni, kaku sa'ya ra, ta ñitondaa ra xikuu ra xii síkuá ndi'i ñivi naIsrael. Ta ñixina ku'a'a

ní sa'ya ñani síkuá taAbraham, ta nda ñii ñivi on vása ní-kuchiño ka'vi na ndasaá kúu nasá'ya ra chi ví'í ní ñivi kúu na. Nayó'o yóo na ndatán yóo kuá'a ní kîmi ñoyívi ñino, yóo na ndatán yóo kuá'a ní yotí ña yóo yu'u ñini, saá yóo sa'ya ñani síkuá ra.

¹³ Ndi'i ñivi na ndato'onj xa'a yó'o, xa ñitonda kivi ña ñixi'i na. Ta kivi ñixi'i na, on ta'án naki'in na ña xindati na taxi Ndios nda'a na, ta saá ni, ndatán ñixiyo ña xiyita na xito na nda ñii ñoo xíká ní yóo ñava'a yó'o, saá ñixiyo ña, ta xikusij ini na xí'in ñayó'o. Ta nda lo'o on vása ní-sandakoo na ña xindaa ini na Ndios ña ndixa kundivi ña kindo ra xí'in na. Chi ñivi yó'o kunda ini na ndí ñoyívi yó'o on sivi ñoo na xikuu ña, chi ñivi na yá'a kuá'an kuiti xikuu na.

¹⁴ Ta ñivi na xani sijn saá, sáná'a na ndí xíka na nándukú na ndixa ña kúu ñoo ndino'o mji na.

¹⁵ Ta ñivi yó'o, tá níxiyo na nándukú na mji ñoo ña sandakoo na, níkuu, ta saá kuchiño ndikó na no'o na ñoo ñoo kee na, níkuu. ¹⁶ Ta ñivi yó'o ndixa on vása ní-ke'é na saá, chi xindati na xa na kutaku na ñii ñoo ña va'a ní ka ña yóo ñoyívi ñino. Ndios xa kisa ndivi ra ñoo va'a yó'o ñoo kutaku na, ta saá ñivi yó'o ká'an na, káchí na xí'in ra: “Yó'ó kúu Ndios mji ndi.” Ta Ndios on vása kúka'an ñoo ra xa'a ña ká'an na saá xí'in ra.

¹⁷ Ta kivi Ndios xito ndoso ra taAbraham án ndixa va'a kasa ndivi ra ña xa'nda chiño Ndios ñoo ra, ta taAbraham, xa'a ña xindaa ini ra Ndios, ñixiyo ti'va ra taxi ra sa'ya ra taIsaac ña sokó ra tayó'o ñoo Ndios, vará sa'ya ra yó'o xikuu ra ta ñii laá ñoo ra. ¹⁸ Ta xa kunda ini na ndí

Ndios xa k̄indoo ra xa'a tayó'o, k̄ivi k̄achí ra saá: "Xí'in sa'ya ún taIsaac kaku kua'a ní sa'ya ñani síkuá ún, saá kundivi ña k̄indooj̄ xí'in ún", k̄achí Ndios xí'in taAbraham. ¹⁹ TaAbraham ndixa ñixiyo ti'va ra ña soko ra sa'ya ra nda'a Ndios, chi kúndaá ini ra ndí Ndios kómí ra ndee sanatakū ra ñivi na ñixi'i. Vará taAbraham on vása ní-xa'ni ra sa'ya ra taIsaac, ta taIsaac ndatán yóo ta ñixi'i noo taAbraham, saá ñixiyo ra, ta ndatán yóo ta sanatakū Ndios, saá ñixiyo taIsaac.

²⁰ Ta taIsaac, xa'a ña x̄indaa ini ra Ndios, ndato'on ra xí'in ovi sa'ya ra taJacob ta taEsaú ndí k̄ivi ña vaxi Ndios ke'é ra ñava'a xí'in ovi tayó'o. ²¹ Ta taJacob, xa'a ña x̄indaa ini ra Ndios, tá xa yatin k̄ixaá k̄ivi ña k̄ivi ra, ndato'on ra xí'in sa'ya ñani ra, na kúu sa'ya taJosé, ndí Ndios ke'é ra ñava'a xí'in nayó'o. Ta ndi'i ñika'an ra, ta saá ñitavi ndaa ra taṭon ra ta k̄isa to'ó ra Ndios. ²² Ta taJosé, xa'a ña x̄indaa ini ra Ndios, tá'an yaḅi k̄a ña on ta'an k̄ivi ra, ñika'an ra xa'a nañoo ra naIsrael ña ndasaá kee na ñoo Egipto ta ndikó na ñoo m̄ii na k̄ivi ña vaxi. Ta saá xa'nda chiño ra ña kuni'i na yikí koñu ra no'o ña xí'in na ta sandúxun na ña ñoo m̄ii na.

²³ Ta taMoisés sakán ñiya'a lo'o kaku ra, ta nayivá si'í ra, xa'a ña x̄indaa ini na Ndios, ch̄ikaa se'é na ra ini ve'e na t̄ixin ña un̄i yoq. Saá ke'é na xí'in ra, chi x̄ini na ndí ta lo'o ta livi ní kúu ra, ta on vása ní-yi'ví na noo ña xa'nda chiño taṭey Faraón ña ñika'an ra ndí x̄ini ñó'ó k̄ivi ndi'i nataa válí sa'ya naIsrael. ²⁴ Ta taMoisés, xa'a ña x̄indaa ini ra Ndios, k̄ivi ñitondaá ra nduu ra ñii ta, ñi-xiin ra kutaku k̄a ra ndatán ñii ta sa'ya

ña'a ñása'ya tarey Faraón. ²⁵ Ta nda víka, chíkaa ini ra nakutá'an ra ñii nduu ra xí'in naño mji ra naIsrael, na kúu naño Ndios. Nakaxin ra xo'vi ra xí'in nayó'o noo ña kutaku ra sakusij ra ini mji ra xí'in ña on vá'a ña kútoo nivi ké'é na ñoyivi yó'o. ²⁶ Ta xani sinj ra va'a ka ná xo'vi ra noo ña va'a kutaku ra ta kukomí ra kuá'a ní ñakuiká ñoo Egipto. Chí chíkaa ini ra xo'vi ra ta sakuka'an na noo ra ndatán saxo'vi na ta sakuka'an na noo ta ta ti'ví Ndios sakaku nivi, saá chi taMoisés xindati ra ñava'a taxi Ndios nda'a ra kivi ña vaxi. ²⁷ Xa'a ña xindaa ini taMoisés Ndios, on vása ní-yi'ví ra noo ña saá ní ini tarey xini ña'a ra. Ta kee ra ñoo Egipto, ta xinakaá ndee Ndios ini ra ta on vása ní-sandakoo ra kisa ndivi ra ña kóni Ndios, chí ndatán yóo ta ta xito xí'in nduchu noo ra Ndios, saá nijiyó ra.

²⁸ Xa'a ña xindaa ini ra Ndios, xa'nda chiño ra noo nivi naño Israel ña sakana na viko Pascua. Ta xa'nda chiño ra noo na ña ka'ni na tindikachi, ta saá xí'in nji rí sakuchu ni'ni na tón yé'é ve'e na. Ta xa'a ña kisa ndivi na saá, on vása ní-xi'i nda ñii ta sa'ya noo naIsrael, kivi njya'a ñaángel Ndios xa'ni ña nataa sa'ya noo naño Egipto. ²⁹ Xa'a ña xindaa ini nivi naIsrael Ndios, njya'a nayó'o takuí tá naní Mjini Kuá'a, saá chí Ndios nata'ví ra takuí yó'o ña nanona rá, ta saá kindoo noo ño'o yichí noo njya'a xa'a na. Tá nataa naEgipto xindikon na sata nayó'o ta njki'vi na kuá'an na noo yichí yó'o, ta saá Ndios taxi ra ña ndikó takuí nako'on rá, ta njka'a ndi'i nataa naEgipto ini takuí yó'o.

³⁰ Xa'a ña xindaa ini naIsrael Ndios, njika na xino nduu na ke'e sata nama ñoo Jericó uxá kivi,

ta saá kivi uxá nakooyo ndi'i nama yó'o. ³¹ Ta ñáRahab, ñá niki'vi kuachi xí'in kuá'a ní taa ñoo Jericó, ta saá ni, xa'a ña xindaa ini ñá Ndios, ta xí'in ñato'ó va'a naki'in ñá nataa naIsrael kivi kixi na xito nani na ñoo Jericó yó'o. Ta xa'a ña ke'é ñá saá, Ndios sakaku ra ñáyó'o, ta on vása ní-xi'i ñá ñii káchí xí'in nivi nañoo ñá, na ni-xiin kasa ndivi ña kóni Ndios.

³² Ta on vása xini ñó'ó ní ka ndato'onj xí'in ndó xa'a nivi na va'a xindaa ini na Ndios. On nani ka nooj ndato'onj xa'a taGedeón, taBarac, taSansón, taJefte, taDavid, taSamuel, ta xa'a ndi'i naprofeta na nika'an ndoso to'on Ndios xina'a.

³³ Ta xa'a ña xindaa ini na Ndios, sava nayó'o kundeé na noo nivi na inká ñoo na kani tá'an xí'in na. Ta sava nivi yó'o kisa nani na xí'in ñandaá xa'a inká nivi. Ta kivi xitaku ka na ñoyivi yó'o, sava nivi yó'o naki'in na sava ñava'a ña kindoo Ndios xí'in na taxi ra nda'a na. Sava nivi yó'o, Ndios taxi ra ndee nda'a na ña nakasi na yu'u tíleon ña ni-xa'ni ña'á rí. ³⁴ Ta sava nayó'o nda'va na ño'o ña ndeé ní xixi. Sava nayó'o nikaku na noo nivi na kóni ka'ni ña'á xí'in espada. Vará sava nayó'o xikuu na nivi na lo'o ndee xikomí, ta Ndios taxi ra ndee nda'a na ña kundeé na kani tá'an na ta kuchino na noo natropa na inká ñoo. ³⁵ Ta sava náña'a, nixi'i nave'e ná, ta Ndios sanataku ra nayó'o ta xitaku tuku na xí'in ná.

Ta sava nivi yo'vi ní nixo'vi na, ta on vása ní-ndukú na sakaku xí'in mii na noo ña kivi na, chi ndixa ndáti na nataku na ñii kivi vaxi, ta saá kutaku na ñii ñoo ña va'a ní ka. ³⁶ Ta sava nayó'o yo'vi ní nindo'o na, kuá'a ní nivi

n̄ikusiki ña'á ta kañi ní ña'á na xí'in kuártá. Sava nayó'o x̄ino'ni na xí'in cadena ta xiño'o na ini ve'e kāa. ³⁷ Ta sava nayó'o yo'vi ní n̄ixi'i na xí'in yuu ña koon n̄ivi na. Sava nayó'o kini ní n̄ixi'i na, chi xí'in sierra sijn xa'nda ma'ño ña'á na, ink̄a nayó'o xa'ni ña'á na xí'in espada sijn. Ta sava nayó'o x̄indixin na ñij t̄indikachi, ta sava nayó'o x̄indixin na ñij t̄it̄isú'u, saá x̄itaku ndá'ví na, ta n̄ixiyo ní ña s̄andi'i ini na, ta n̄ivi na on vása k̄andixa Ndios ndeé ní saxo'vi na nayó'o. ³⁸ Ta n̄ivi ñoyívi yó'o on vása ndáya'ví kutaku na xí'in n̄ivi yó'o na kúu na yo'vi ní n̄ixo'vi xa'a ña x̄indaa ini na Ndios. N̄ivi na n̄ixo'vi ní yó'o n̄ixika na yuku ȳichí ta n̄ixika na yuku yúyú, x̄itaku na t̄ixin kavua, xiño'o na t̄ixin yavi, saá x̄itaku na, chi on koó ve'e na ní-xiyo. ³⁹ Vará Ndios n̄ika'an ra to'on va'a ní xa'a n̄ivi yó'o chi ndixa x̄indaa ini na ra, ta nda ñii n̄ivi yó'o, k̄ivi x̄itaku na ñoyívi yó'o, on vása ní-naki'in na ña k̄indo Ndios taxi ra nda'a na. ⁴⁰ Xa'a ñava'a ká'no ch̄itóni Ndios taxi ra nda'a yó, n̄ivi yó'o x̄ini ñó'ó kundati na nda t̄ondaa k̄ivi ña ñii káchí naki'in na ñava'a ká'no yó'o xí'in yó, chi k̄ivi saá n̄ivi yó'o ta xí'in m̄ji yó, t̄ondaa yó nduu yó n̄ivi na n̄ixino ndino'o noo Ndios.

12

*T̄o'on yó'o ká'an ndí Ndios taxi ra
ña xo'vi n̄ivi na kúu sa'ya ra*

¹ Ta saá xa x̄ini yó ndí n̄ixiyo ku'a'a ní n̄ivi na ndákuiñ xa'a Ndios, n̄ivi yó'o ndatán yóo na x̄ino nduu m̄ji yó, saá yóo na, saá chi ndatán x̄itaku na ñoyívi yó'o sáná'a ka ña m̄ji yó ndí

xíni ñó'ó kundaa ndino'o ini yó Ndios. Ta saá ná sandakoo yó ké'é yó ndi'i ña ɔn vá'a, chi ña ɔn vá'a kúu ña chíko'ni m̄ji yó. Ta ñii k̄i'va saá ná sandakoo yó ndi'i ña sási noo yó ña ɔn xiin taxi ko'ɔn ndík̄a yó kasa ndivi yó ña kóni Ndios. Ta saá ná chikāa yó ndee ini yó ña vivii kundikɔn yó yich̄i Ndios xí'in ña ndino'o ini yó. ² Ná chikāa ini yó ndasaá kuiti xa'a Jesucristo, chi tayó'o kúu ta ta táxi ña vivii ndáa ini yó Ndios, ta chindeé ra yó ñii ñii k̄ivi ña va'a k̄a vaxi kua'no ña ndáa ini yó Ndios, and̄a tond̄aa ña x̄ino ña ndatán kóni ra. Ta Jesucristo k̄undeé ini ra xí'in ña k̄uka'an noo ra k̄ivi n̄ixi'i ra nda'a tón cruz, chi k̄und̄aa ini ra ndí tá xa ndi'i ña n̄ix̄o'vi ra, ta saá k̄ixaa ña kutú ñas̄i ini ra. Ta saá n̄atak̄u ra, ta vitin yóo ra noo táyi tón ká'no tón ñ̄ndichi siin kua'á Ndios ñoyívi ñino.

³ Xíni ñó'ó vivii kani s̄ini ndó xa'a ña yo'vi ñindo'o Jesucristo, ta ndasaá n̄ix̄o'vi ní ra ké'é ñivi na ɔn vá'a na ñi-xiin koni ña'á, ta saá ni, k̄undeé ini ra noo ndi'i ñayó'o. Ta saá, xí'in ña x̄ani s̄ini ndó saá, kuu ndó ñivi na ɔn nandikó ini, ni ɔn sandakoo ndó ña ndixa ndáa ini ndó Jesucristo. ⁴ Vará yo'vi ní xó'vi ndó t̄ixin ndee ña ɔn vá'a ña káni tá'an xí'in ndó, ta saá ni, ɔn ta'án tond̄aa ndó ña kivi ndó, ndatán n̄ixi'i Jesucristo. ⁵ ¿Án xa n̄andoso ndó to'on ña ñ̄ka'án Ndios xí'in ñivi na kúu sa'ya ra? Chi noo to'on ra, Ndios kachí ra saá:

Sa'ya m̄ji kúu ún, tá s̄ando'ōi yó'ó ta va'a vivii sakuá'á ún ña sáná'āi yó'ó xí'in ña ndó'o ún saá.

Ta ɔn sanakava ní ún ini ún tá kivi ká'ɔn ɔ'on
yɔ'vi xí'in ún xá'a ña ɔn vá'a ké'é ún.

⁶ Ndi'i nivi na kí'vi ní ini i xini i, na kúu sa'ya i, ta
sándo'o i na ña sakuá'á na ndasaá kündeé
na ɔo ña ɔn vá'a,

ta saá ke'é na ñava'a ña kóni i, ta ndixa saxo'vi i
nayó'o kivi ké'é na ña ɔn vá'a,

kachí Ndios. ⁷ Xini ñó'ó kündeé ndó xí'in ña
xó'vi ndó, chi xí'in ña xó'vi ndó, Ndios sáná'a
ra ndó'ó ndasaá sakuá'á ndó kündeé ndó ɔo ña
ɔn vá'a, ta vivii kundikon ndó yichí ra, ta ña ké'é
ra saá xí'in ndó sáná'a ña ndí ndó'ó kúu ndó
sa'ya ndino'o Ndios. Saá chi ndi'i na kúu yivá
ndátɔ'on na xí'in sa'ya na ta sándo'o na sa'ya
na xá'a ña sakuá'á na vivii kutaku na. ⁸ Ndixa
Ndios ndátɔ'on yɔ'vi ra xí'in ndi'i nivi na kúu
sa'ya ndino'o ra, ta sándo'o ra nayó'o. Ta Ndios
tá ɔn vása ké'é ra saá xí'in ndó, ta saá ñayó'o
sáná'a ña ndí ɔn sivi sa'ya ndino'o ra kúu ndó.

⁹ Tá kivi xikuu yó naválí, ta nayivá yó ñoyívi yó'o
ndátɔ'on na ɔ'on yɔ'vi xí'in yó, ta sándo'o na yó
xá'a ña sakuá'á yó ke'é yó ñava'a. Ta xá'a ña ke'é
na saá xí'in yó, kisa ɔ'ó yó na. Ta saá ndixa xini
ñó'ó chikaá so'o ní ka yó ɔ'on ña ká'ɔn Yivá yó
Ndios, ta yóo ñoyívi nino, ta saá kuchiño kutaku
yó xí'in ra ndi'i saá kivi ña vaxi. ¹⁰ Ta lo'o kuiti
kuiya kivi nixiyo válí yó, nayivá yó ñoyívi yó'o
niká'ɔn na ɔ'on yɔ'vi xí'in yó, ta sándo'o na yó
kivi ke'é yó ña ɔn vá'a. Ta nayivá yó ke'é na saá
xí'in yó chi xáni sini na ndí xá'a ñava'a mji yó
kúu ña. Ta Ndios sándo'o ra mji yó chi xini ra
yu kúu ñava'a ndino'o chindeé mji yó ña nduu
yó nivi na ndii ta na yji ndátán yóo mji ra. ¹¹ Ta

kiv̄i Ndios sándo'o ra m̄i yó xí'in ña táxi ra ña yo'vi ndó'o yó, ta on vása kúsii ini yó ña ndó'o yó saá, ta nda víka, ñayó'o sákuchuchú ní ña ini yó. Ta saá ni, tá va'a sakuá'á yó kundeé yó noo ña on vá'a ta ke'é yó ñava'a ndatán kóni Ndios, ta saá nduu yó n̄ivi na koo ñava'a ini, ta kuu yó n̄ivi na ke'é ñava'a xí'in inkā n̄ivi.

*To'on yó'o ká'an xa'a n̄ivi
na chíkaa n̄inō ñava'a saní'i Ndios na*

¹² Ñakán on sandakoo ndó ke'é ndó ña kóni Ndios, ta ndukú ndó noo ra ña taxi ra ndee ra nda'a ndó ña va'a kundikōn ndó yich̄i ra. ¹³ Ta ko'on ndó yich̄i ndakú, ta saá chíkaa ndó ndee ini n̄ivi na vitá ndikōn yich̄i Jesucristo, xa'a ña vivii ká kundikōn na yich̄i ra.

¹⁴ Xíni ñó'ó nandukú ndó ndasaá va'a kutá'an ndó xí'in ndi'i n̄ivi. Ta sandakoo ndó ndi'i ña on vá'a, ta xí'in ñandii ini ndó kasa ndivi ndó ña kóni Ndios, chi n̄ivi na on vása ndii noo Ndios, nda ñii kiv̄i on vása koni na ra xí'in nduch̄u noo na. ¹⁵ Ndi'i ndó, koto va'a ndó xí'in tá'an ndó ta chindeé tá'an ndó ña nda ñii ndó on kuxiká ndó noo Ndios, saá chi tá kuxiká ndó noo Ndios, ta saá on naki'in ndó ñava'a saní'i ra ndó'ó. Koto va'a xí'in m̄i ndó ko'ō ndá koo ñii ndó'ó kuu ndó n̄ivi na sakaku kuachi, ta saá kuachi yó'o sakani tá'an ña ndó'ó ta sativi ña ndó'ó. ¹⁶ Ndó'ó nataa, on k̄'vi ndó xí'in ña'a ñá on sivi ñásí'í ndó kúu. Ndó'ó náña'a, on k̄'vi ndó xí'in ta ta on sivi yij ndó kúu. Ta on kani ini ndó ndí on vása ndáya'ví to'on Ndios, on ke'é ndó ndatán ke'é taEsaú xina'á, chi taEsaú xa'a ña kúu ra sa'ya noó yivá ra xikomí ra ndayí naki'in ra ñava'a

nda'a yivá ra, ta tayó'o nasama ra ndayí yó'o noo ña naki'in ra ñii laá ko'ọ ñaxíxi. ¹⁷ Ta ndó'ó xa kundaḡ ini ndó ña nindo'o ra, saá chi kivi nandikó ini ra ta ndukú ra naki'in ra ñava'a nda'a yivá ra, ta saá ni-kuchiño ka yivá ra taxi ra ñava'a yó'o nda'a ra. Vará ndeé ní nixaku ra, ta saá ni, ni-kuchiño ka yivá ra nasama ra ña xa ke'é ra.

¹⁸ Ta ña nindo'o naxii síkuá yó xina'á on sivi ñii kúu ña xí'in ña táku ndó'ó vitin. Chi ndó'ó on vása ní-xaḡ yatin ndó yuku ña naní Sinaí, ta naxii síkuá yó nixaa yatin nayó'o ta xini na noo xixi ño'ọ noo naa ní yuku yó'o, ta ndeé ní káni tachi. ¹⁹ Ta xini so'o naxii síkuá yó ña ninda'yi tón trompeta, ta xini so'o na to'on ña nika'an Ndios xí'in na. Tá'an mií xini so'o na to'on Ndios ña ká'an ra xí'in na, ta saá xaku ndá'ví na noo ra ña on ka'an ka ra xí'in na, ²⁰ chi to'on ña ká'an ra xá'nda chiño ra noo na, on vása ní-kundeé ini na koni so'o na ña, chi to'on yó'o káchí ña saá: "Tána kundoso ñii nivi án ñii kití noo ño'ọ yuku Sinaí yó'o, ta xini ñó'ó kivi nivi yó'o án kití yó'o xí'in yuu ña koon na, án xí'in yiton tón sijn nó", saá kachí Ndios xí'in na. ²¹ Ña xini na ta xini so'o naxii síkuá yó naIsrael yó'o, ta nivi'ví ní na, ta anda taMoisés nika'an ra, kachí ra saá: "Ndeé ní yí'ví nda kisin nino i xí'in ña", kachí ra.

²² On sivi ndatan nindo'o naxii síkuá yó naIsrael yó'o kúu ña ndó'o ndó vitin, chi mii ndó xa kuyatin ndó yuku ña naní Sion noo yoo ñoo Ndios, ta tatakú. Ta mii ñoo yó'o ndatan yoo ñoo Jerusalén ña nákaḡ ñoyívi nino, saá yoo ña, noo yoo ku'a ní mil naángel kisa ká'no na

Ndios. ²³ Ta ñoo yó'o yóo ndó noo nákutá'an ndó xí'in nivi na kúu sa'ya Ndios, na nika'yi kivi noo libro yii Ndios ñoyívi nino. Ta xa kuyatin ndó noo Ndios, ta ta kisa nani ndi'i kuachi nivi ñoyívi yó'o, ta xa kuyatin ndó noo ndi'i nivi na va'a na xa nixi'i na kúu na sanduu Ndios nayii. ²⁴ Ta xa kuyatin ndó noo Jesucristo, chi xí'in tayó'o Ndios kindoo ra inká ñaxaá ña chindú'u ra xí'in nivi ña taxi sanakutá'an va'a na xí'in Ndios vitin. Chi nii Jesucristo ña nixita nda'a tón cruz taxi ña nduu nivi na ndii noo Ndios, ta nii yó'o kómí ka ña ndee noo nii taAbel ña nixita xina'á.

²⁵ Ta saá koto va'a ndó, on xaa noo ndó Ndios, ta ta ká'an xí'in ndó. NaIsrael xina'á on vása ní-kaku nayó'o noo Ndios xa'a ña ni-xiin na kandixa na ra, kivi nika'an ra xí'in na noo yóo yuku Sinaí ñoyívi yó'o. Ta mii yó, tá on xiin yó kandixa yó Jesucristo, ta ta ká'an xí'in yó nda ñoyívi nino, ndixa nda lo'o on kaku yó noo ra. ²⁶ Ta xina'á kivi nika'an Ndios, ta to'on ra sataan ña ñoyívi yó'o, ta vitin ká'an ra, káchí ra saá: "Vaxi ñii kivi, ta ñii laá ka yichi sataan i ñoyívi noo ño'o, ta sataan i ñoyívi nino", káchí ra. ²⁷ Tá ña nika'an Ndios to'on yó'o ndi inká yichi sataan ra ñoyívi yó'o, kúndaá ini yó ndi ndi'i ña kisa va'a ra ña kúu ña kivi sakanda ra, ndi'i xa'a ndi'i ñayó'o. Ta saá ndi'i ña on kivi sakanda ra kindoo ña ndi'i saá kivi ña vaxi. ²⁸ Ta yichi noo xá'nda chiño Ndios kutaku yó xí'in ra, nda lo'o on sakanda ra ñayó'o. Ta xa'a ñayó'o xini ñó'ó ka'an yó: "Táxa'vi ún, Tata Yivá yó Ndios", ta va'a ná kasa ká'no yó ra xí'in ña ndino'o ini

yó x̄a'a ña sakusij yó ini ra, ta chinóo síkón yó ñato'ó ra. ²⁹ Saá ke'é yó, chi Ndios yóo ra ndatán yóo ño'o x̄ixi ña xá'mi ta sándi'i x̄a'a ndi'i ña on vá'a.

13

To'on yó'o ká'an ndasaá x̄ini ñó'ó kutaku yó ña sakusij yó ini Ndios

¹ Ndó'ó ñivi na kándixa Jesucristo, on sandakoo ndó ña ndixa kí'vi ini ndó x̄ini tá'an ndó, chi ndatán yóo ñani m̄ji ndó saá yóo ndó x̄i'in tá'an ndó. ² Ta on nandoso ndó ña va'a naki'in ndó ñivi na kixaa ve'e ndó. Chi x̄ina'á sava ñivi va'a naki'in na ink̄a ñivi, vará on vása ní-kundaa ini na ndí naángel na k̄ixi noo Ndios kúu na naki'in na.

³ On nandoso ndó x̄a'a ñivi na ñó'o ini ve'e k̄aa x̄a'a ña ndik̄on na Jesucristo. Chindeé ndó nayó'o, ta ndatán yóo ña ñó'o m̄ji ndó ini ve'e k̄aa x̄i'in na, saá chindeé ndó na. Kani s̄inj ndó x̄a'a ñivi na xó'vi ní ké'é ink̄a ñivi x̄i'in na, ta chindeé ndó na, ndatán yóo ña xó'vi m̄ji ndó x̄i'in na, saá chindeé ndó nayó'o.

⁴ Ta ndi'i ñivi x̄ini ñó'ó kundaa ini na ndí ña ndáya'ví ní ta ȳij ní noo Ndios kúu ña tonda'a ta x̄i'in ña'a. Ta ta yóo ñásí'í on vá'a k̄i'vi ra x̄i'in ink̄a ña'a, ta ña'a ña yóo ȳij on vá'a k̄i'vi ña x̄i'in ink̄a ta. Ta saá ñii ñii nayó'o x̄ini ñó'ó viví taxi ndino'o x̄i'in m̄ji na nda'a tá'an na. Saá chi Ndios kasa nani ra x̄a'a ta k̄i'vi kuachi x̄i'in ña'a ña on s̄iví ñásí'í ra kúu, án ña'a ña k̄i'vi kuachi x̄i'in ta on s̄iví ȳij ña kúu.

⁵ On sandi'i ní ini ndó x̄a'a ña ndukú ndó kukomí ndó ku'a ní s̄i'ún. Nda víka, ná kusij

ini ndó xí'in ña kómí ndó, chi saá kachí Ndios: “Ndi'i saá kivi yóo i xí'in ndó. Nda lo'o on sandakooi ndó'ó nda ñii kivi”, kachí Ndios. ⁶ Ñakán kúchiño ka'an yó xí'in ndino'o ini yó, kachí yó saá:

“Mii Ndios kúu ta ta yóo chindeé yi'i,
ta saá nda lo'o on kuyi'vi i
nda yukú noo ña on vá'a ndukú nivi ke'é na
xí'in i”,
saá kachí yó.

⁷ Naká'an ndó xa'a nivi na xindiso chiño noo ndó na kúu na ndato'on xa'a to'on Ndios xí'in ndó, ta saná'a na ndó'ó ndasaá vivii kundikon ndó yichi ra. Kani sini ndó ndasaá vivii xitaku na ñoyivi yó'o, ta ndasaá vivii xindaa ini na Ndios ndi'i saá kivi. Ta mii ndó xini ñó'ó kundikon ndó yichi Ndios ndatan xindikon nayó'o.

⁸ Jesucristo on vása násama ra. Ñii yóo ra ndatan nixiyo ra xina'a, saá yóo ra vitin, ta saá koo ra ndi'i saá kivi ña vaxi. ⁹ On taxi ndó ña sandá'vi inká nivi ndó'ó xí'in ña saná'a na ndó'ó inká to'on ña on vása yóo yu'ú xí'in to'on Ndios. Ndios ndixa ké'é ra ñava'a xí'in mii yó, ta ñava'a yó'o kúu ña chíkaa ndee níma yó. Ta ndayí ña xá'nda chiño ña ká'an xa'a yu kúu ña va'a kuxu yó, ta yu kúu ña on vá'a kuxu yó, ta ndayí yó'o on vása chindeé ña mii yó ña kutaku yó ndatan kóni Ndios.

¹⁰ Ta mii yó kúu yó nivi na ndikon yichi Jesucristo, ta tayó'o nisoko ndi'i xí'in mii ra nda'a tón cruz, tón nixiyo ndatan nixiyo nama yii ve'e ño'o mandiado noo nisoko nasutu kití kuiya xina'a. Ta xa'a ña kándixa yó Jesucristo

ta ñii yóo yó xí'in ra, vitin xa ndo kuachi yó, ta nákutá'an va'a yó xí'in Ndios. Ta nasutu na on xin kandixa Jesucristo, ta kisa chiño ka na noo ndayí yatá ña xa'nda chiño ta Moisés, ta ña ké'é na saá on vása chindeé ña nayó'o ña kutá'an va'a na xí'in Ndios. ¹¹ Ñii ñii kujya taká'no noo nasutu xini'i ra ñii kitj ta xiki'vi ra ini Cuarto ña Yij Ndino'o ve'e ño'o mandiado xa'a ña taxi ra ñii yó'o ña soko ra ña noo Ndios ña nakata ña kuachi ñivi; ta saá yiki koñu kitj tí ñixi'j yó'o xixa'mi na ña ñii xiiña ña xiká lo'o noo ñoo noo xitaku ñivi. ¹² Ta ñii kiva saá, Jesucristo ñixó'vi ra ta ñixi'j ra ñii xiiña ña xiká lo'o noo ñoo Jerusalén. Ta xí'in ñii ra ña ñixita nda'a tón cruz, Ndios nákata ra kuachi ñivi. ¹³ Ñakán va'a kee yó ñoo noo táku ñivi na on xin kandixa Jesucristo, ta ko'on yó nakutá'an yó xí'in ra ñii xiiña ña xiká lo'o noo ñoo yó'o. Ta saá ñii kachí xo'vi yó xí'in ña sakuka'an ñivi noo yó, ndatán ñixó'vi mji ra. ¹⁴ Chi on koó nda ñii ñoo ñoyívi yó'o ña koo ndi'i saá kivi noo kindoo yó kutaku yó. Ta saá mji yó kóni ní yó kivi yó ñoo xaá ña vaxi noo kutaku yó ndi'i saá kivi. ¹⁵ Xa'a ña yóo Jesucristo táku ra nima yó vitin, ná kasa ká'no yó Ndios ndi'i saá kivi, ta kachí yó saá: “Ndios kúu Taa taká'no ní noo yó”, saá kachí yó. Ta to'on ña ká'an yó xí'in ndino'o nima yó saá, ndatán yóo ñava'a sóko yó noo Ndios, saá yóo ña. ¹⁶ On nandoso ndó ke'é ndó ñava'a, ta xí'in ña kómí ndó chindeé ndó ñivi na on koó ña kómí, chi ndatán yóo ña sóko ndó noo Ndios, saá yóo ña chindeé ndó ñivi, ta xí'in ña ké'é ndó saá sákusij ndó ini Ndios.

17 Kasa ndivi ndó ña ndúkú na ndíso chiño noo ndó, ta kasa nino xí'in mji ndó xa'a ña vivíi kasa ndivi ndó ña ká'an na xí'in ndó. Saá chi na ndíso chiño noo ndó on vása sándakoo na ña vivíi ndáa na ndó'ó, chi tondaa ñii kivi koni ñó'ó kuita nayó'o nataxi na kuenda noo Ndios xa'a chiño kisa ndivi na. Ta ndó'ó kasa ndivi ndó ña kóni na, ta saá nayó'o xí'in ñasij ini na kuchiño na kasa ndivi na chiño na. Ta ndó'ó xini ñó'ó vivíi kasa ndivi ndó chiño noo na xa'a ña on kuchuchú ini na. Saá chi, tá on vása vivíi kisa ndivi ndó chiño saá, ta ña manj kúu ña noo mji ndó.

18 On sandakoo ndó ká'an ndó xí'in Ndios xa'a ndi. Chi xini va'a ndi ndi on koó kuachi ndíso ndi, ta chikaá ini ndi ke'é ndi ndasaá kuiti ñandaa ndi'i saá kivi. 19 Ta yi'i xáku ndá'víj noo ndó ña ká'an ndó ndukú ndó noo Ndios, ña yachi taxi ra xaá tuku j noo ndó.

Tə'on yó'o kúu tə'on sondí'í noo tutu yó'o

20 Ta xa'a ña ke'é Jesucristo ña nixita nji ra nda'a tón cruz, Ndios kindoo ra ñii ñava'a ká'no xí'in yó ndi'i saá kivi ña vaxi. Ndios taa taa táxi ñava'a nákaa ini yó kúu taa taa sanataku Jesucristo, Taa taká'no noo yó. Ta Jesucristo ndáa ra mji yó ndátan yóo ñii taa taa vivíi ndáa ndikachi sana ra. 21 Yi'i ndúkúj noo Ndios, ña taxi ra ndee ra nda'a ndó xa'a ña kuchiño ndó kasa ndivi ndó ña kóni ra. Ta xí'in ña kisa chiño Jesucristo ini yó, ná sanduu ra yó nivi na sakusij ini Ndios. Ta xa'a ñayó'o, ná kasa ká'no ní yó Jesucristo ndi'i saá kivi. Saá ná koo ña.

22 Nañani yó xí'in náki'va yó, xáku ndá'víj noo ndó, ndi xí'in ña ká'no ini ndó chikaá so'o

ndó tɔ'on ña n̄ɪtaa i nɔɔ tutu yó'o. Chi ɔn vása ní-taa i kuá'a ní tɔ'on nɔɔ tutu yó'o. ²³ Ta kóni i ndato'on i xí'in ndó'ó ña kundaá ini ndó ndí ñani yó ta Timoteo, xa kee ra ve'e kaa ta xa yóo ndíka ra vitin. Táná kixaá yachí ra nɔɔ yóo i yó'o, ta saá xaá ra xí'in i ña koto ndi ndó'ó.

²⁴ Ta tí'ví ndi tɔ'on ña chindeé ndó nɔɔ ndi ndi'i n̄ivi na ndíso chiño nɔɔ ndó, ta tí'ví ndi tɔ'on ña chindeé ndó nɔɔ ndi ndi'i nañani yó xí'in náki'va yó na ndíkɔn Jesucristo. Ta nañani yó xí'in náki'va yó na kándixa Jesucristo, na táku ñoo estado Italia, tí'ví na tɔ'on ña chindeé na ndó'ó.

²⁵ Ná ke'é Ndios ñava'a xí'in ndi'i ndó. Saá ná koo ña.

**Alcatlatzala Mixtec New Testament
Mixtec, Alcatlatzala: Alcatlatzala Mixtec New
Testament (New Testament+)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Alcatlatzala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

a74bfb3f-bd55-5ab9-983e-8d19de48c198